

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS, 68E JAARGANG NO.5, JUNI 2007

ONZE

VOGELS

De

ose

Even voorstellen *Forpus passerinus*

Hoe houden we onze groenstuiten raszuiver?

De groenstuiten is een groep forpussen die bestaat uit 5 ondersoorten:

<i>Forpus passerinus</i> (Linnaeus, 1758)	nominaatvorm, groenstuitdwergpapegaai
<i>F. p. deliciosus</i> (Ridgway, 1888)	prachtgroenstuitdwergpapegaai
<i>F. p. viridissimus</i> (Lafresnaye, 1848)	Venezolaanse groenstuitdwergpapegaai
<i>F. p. cyanochlorus</i> (Schlegel, 1864)	Roraima groenstuitdwergpapegaai
<i>F. p. cyanophanes</i> (Todd, 1915)	Rio Hacha groenstuitdwergpapegaai

De laatste 2 ondersoorten hebben we waarschijnlijk niet in Europa en laten we dan ook in dit artikel buiten beschouwing.

Het probleem met de groenstuiten is het feit dat de ondersoorten erg veel op elkaar lijken, zeker de poppen. Deze zijn erg moeilijk te herkennen. Vanuit de werkgroep zijn we gericht aan de gang gegaan om daar enige helderheid in te krijgen. Dit is onder andere gedaan door een streng selectiebeleid toe te passen op de beschikbare vogels. Er zijn diverse paringen verricht om een en ander uit te kunnen sluiten. In eerste instantie gaan we in dit artikel uit van de 2 ondersoorten die qua verschijning het verst uit elkaar liggen, namelijk de *Forpus passerinus passerinus* (Linnaeus, 1758). Dit is de nominaatvorm van de groenstuitdwergpapegaai en de *F. p. deliciosus* (Ridgway, 1888); prachtgroenstuitdwergpapegaai.

Van een groot aantal forpussen die we onderzocht hebben, valt direct op dat deze de kenmerken van de twee voornoemde soorten vertonen. Deze forpussen zijn waarschijnlijk niet geheel raszuiver. Wat

betekent dit nu voor u als kweker. Allereerst moet u niet in paniek raken en de forpussen niet in de handel dumpen. Wij proberen juist met dit artikel u enig houvast te geven voor de kweek van beide soorten.

Door gerichte selectie van zowel de mannen als de poppen kan dit bereikt worden. Praktijk-ervaring heeft dit inmiddels uitgewezen en de eerste resultaten zijn duidelijk zichtbaar. De onderlinge soortelijke kenmerken worden erg versterkt door deze selectiemethode. Als over enige tijd dit doel bereikt is, kunnen we ons bewust richten op de derde soort, de *F. p. viridissimus* (Lafresnaye, 1848) of Venezolaanse groenstuitdwergpapegaai. Deze derde soort valt qua verschijningsvorm tussen de nominaat groenstuit en de prachtgroenstuit, maar heeft uiteraard zijn eigen specifieke soortelijke kenmerken.

Stap 1 voor de selectie is de groenstuit en de prachtgroenstuit, eerst de mannen en de poppen van beide ondersoorten naast elkaar.

groenstuit man

prachtgroenstuit man

groenstuit pop

prachtgroenstuit pop

Voor de kweekselectie is het van levensbelang voor de soorten een kopstudie bij de poppen te verrichten en een vleugelstudie bij de mannen.

In de praktijk zien we veelal een mix van beide soorten. Hierdoor zijn we genoodzaakt een schematische weergave van de kop te laten zien. Van cruciaal belang is de vorm en de grootte van de gele vlek op het voorhoofd boven de snavel. In geschreven tekst ziet dat er als volgt uit. De groenstuit pop moet een kleine gele vlek boven de snavel in de vorm van een driehoek bezitten. (zie afbeelding 1.) De

prachtgroenstuit een smalle gele band boven de snavel tot aan de ogen. (zie afbeelding 2.)

Vanuit de kweekervaringen hebben we gezien dat de poppen van de ondersoort bij de blauwvleugels *Forpus xanthopterygius. spengeli* (Hartlaub, 1885) Spengel's blauwvleugeldwergpapegaai) qua verschijningsvorm erg dicht bij de groenstuit poppen liggen. (Voor meer informatie over de spengeli wil ik u graag verwijzen naar ons vorige artikel.) De spengeli poppen bezitten een gele band over het voorhoofd tot om de ogen, (zie afbeelding 3.)

groenstuit

afbeelding 1

prachtgroenstuit

afbeelding 2

Spengel's blauwvleugel

afbeelding 3

Bij de mannen zijn de onderlinge verschillen duidelijker aanwezig in de blauwe vleugeltekening. Zie onderstaande vleugelstudies.

4) bovenzijde vleugel groenstuif man

5) bovenzijde vleugel prachtgroenstuif man

6) onderzijde vleugel groenstuif man

7) onderzijde vleugel prachtgroenstuif man

Het verschil is aan boven- en onderzijde van de vleugels heel goed te onderscheiden. Wat direct in het oog springt, is de kleur van de primaire en secundaire vleugeldekveren aan de bovenzijde. Tevens is kleurverschil en de begrenzing van de vleugeldekveren aan de onderzijde goed waar te nemen. Bij de groenstuif zien we een kobaltblauwe kleur van de ondervleugeldekveren tot aan de vleugelbocht. Bij de prachtgroenstuif is deze kleur diep kobaltblauw en loopt het niet tot aan de vleugelbocht, maar wordt daarin afgescheiden door een turkooisgroene band. De afgebeelde foto's spreken voor zich. Het selectie criterium luidt als volgt: maak een duidelijke keuze voor de "soort" die u wilt gaan kweken. Kijk vervolgens naar die vogels die het meest aan de soortbeschrijvingen voldoen. Voor de nominaat groenstuif gebruikt u de poppen met de kleine gele driehoekige vlek-

jes boven de snavel, (afbeelding 1) voor de mannen selecteert u de vogels die afgebeeld staan aan de linkerkant (afbeelding 4 en 6) Wilt u echter prachtgroenstuiften gaan kweken, dan moet u op zoek naar poppen met een smalle gele band boven de snavel tot aan de ogen (afbeelding 2) en mannen met de vleugeltekening van de rechte afbeeldingen 5 en 7.

Door het toepassen van bovenstaande selectiecriteria zijn we ervan overtuigd dat we binnen afzienbare tijd onze fraaie groenstuiften, de *Forpus passerinus passerinus* (Linnaeus, 1758), en de prachtgroenstuiften, *F. p. deliciosus* (Ridgway, 1888), weer geheel aan u kunnen showen. De praktijk heeft dit al uitgewezen.

Onderstaand de soorten in een matrix samengevat

groenstuif en ondersoorten	<i>Forpus passerinus passerinus</i>	<i>Forpus passerinus deliciosus</i>
kop en masker		
masker	helder lichtgroen	helder smaragdgroen
wangen	smaragd groen	helder smaragdgroen
kop	donkergroen	donkergroen met een lichte grijze waas
nek	groen	groen met een lichte grijze waas
lichaam en vleugeldek		
borst, buik en broek	helder lichtgroen	lichtgroen met een gele schijn
flank	helder lichtgroen	lichtgroen met een gele schijn
mantel	donkergroen	groen
onderrug	groen	helder groen
stult	smaragd groen	helder glanzend groen
vleugeldek	donkergroen, een nuance donkerder dan de lichaamskleur	donkergroen, een nuance donkerder dan de lichaamskleur
vleugels slag- en armpennen		
buitenvlag	helder lichtgroen	groen
binnenvlag	donker grijsgroen	donkergrijs
buitenvlag buitenste pennen	donkergroen met smalle gele rand aan buitenvlag, binnenvlag donkergrijsgroen	donkergroen, vanaf de inplant een gele buitenrand, binnenvlag donkergrijs
primaire vleugeldekveren	violet	violet
buitenste secundaire vleugeldekveren	hemelsblauw	lichtgroen
binnenste secundaire vleugeldekveren	lichtgroen	lichtgroen
rand vleugelbocht	hemelsblauw	heldergroen
duimveertjes	helder groen	geel
staart		
bovenstaart dekveren	lichtgroen	helder glanzend groen
staartpennen	groen met een gele vaan	helder groen met een gele vaan
onderstaart dekveren	geel met een groene waas	geel met een groene waas
anaalstreek	helder lichtgroen	helder lichtgroen
ogen		
iris	zwart	donkerbruin
pupil	donkerbruin	grijs
hoorndelen		
poten	vleeskleurig	vleeskleurig
nagels	hoornkleurig naar donker uitlopend	hoornkleurig naar donker uitlopend
snavel	licht hoornkleurig	licht hoornkleurig

Namens de Nederlandse Forpussen Club, NFC, Theo Heymen
Foto's Hans Schipper © Met dank aan Hugo Weijers, Hans Schipper en Henk Been.

Het europees Baardmannetje (*Panurus Biarmicus*)

8 dagen Baardman jongen

zojuist geringde Baardman jongen

Inleiding

Ik wil u berichten hoe het bij mij verging in de loop van een achttal jaren met het baardmannetje.

De beschrijving zal ik achterwege laten, omdat de vogelsoort al meerdere malen op foto's te zien was in ons bondsblad "ONZE VOGELS" en de vogel is qua kleurenpalet al meerdere malen beschreven.

Als dit nog steeds niet duidelijk is, dan verwijs ik u graag naar de erbij geplaatste foto's die gemaakt zijn door het koppel fotografen J. de Nijs en P. Onderdelinden.

De allereerste baardmannetjes die ik jaren geleden in het oosten van het land kocht, waren toen nog vrij onbekende vogels waarvan men dacht dat het wel eens een zeer moeilijk te kweken rietvogeltje zou zijn. Zo weet ik ook nog uit die tijd dat Jan-Willem (u waarschijnlijk niet onbekend) de baardmannetjes in de showvitruines op de SEC-show had gezet en dat hij wel zeer veel vragen omtrent deze vogels kreeg. Niemand kon toen vermoeden dat het baardmannetje een zeer geliefde en goed te kweken insectenetende zou worden.

Ik denk ook nu na vele jaren dat het baardmannetje de ideale instapvogel is als mensen met inheemse insectenetende vogels willen gaan beginnen te kweken.

Het eerste kweekjaar

In september had ik de vogels opgehaald en ondergebracht in een grote geheel aangeklede volière met alles erop en eraan inclusief de speciaal voor de baardmannetjes aange-

legde waterpartijen en rietkragen/bamboe. De vogels gingen naar binnen tijdens de koude wintermaanden en zaten bij een temperatuur van ongeveer 50° C. Het voer bestond uit buffalo- en meelwormen, pinky's, mierenreieren en een zeer fijne zaad- en universeelmengeling. Half maart werden de vogels naar buiten gebracht waar ze in een volière werden geplaatst van ongeveer 2,3m diep, 4m lang en 2m hoog. Deze

hadden ze geheel tot hun eigen beschikking, want het was "een speciale en moeilijke vogel" waarmee gekweekt moest worden. Ik weet nu inmiddels dat het voer niet zo uitgebreid hoeft te zijn en dat de behuizing ook niet echt aan speciale eisen hoeft te voldoen. Ik kon toen ook niet weten dat er nu volop mee gekweekt wordt en kende niet de vele andere soorten die nu gekweekt kunnen worden. Het insectenetende broed- gebeu-

op de hand geknipt

ren heeft in de afgelopen jaren echt een vlucht genomen. Maar goed, terug naar mijn eerste kweekjaar met de baardmannetjes vele jaren geleden. De vogels kregen elk mogelijk type nestkast tot hun beschikking, maar de vogels die nog zeer dicht bij de natuur stonden, verkozen een zelfgemaakt nest in het bamboe. Het nest werd vervaardigd van droge rietstengels, droog lang gras, kokosvezel en dierlijke haren. Als binnenbekleding gebruikten zij de pluimen van het pampagras dat bij de buurman in zijn tuin groeide. Nest klaar op 6 april. Op 8 april wordt het eerste ei gelegd en op 12 april het vierde en laatste. De eieren hoefden niet geraapt te worden, want de pop gaat pas broeden als het laatste ei is gelegd. De eieren waren vuilwit met vooral op de stompe kant wat zeerlichte roodbruine vlekjes. Man en pop broeden zowel om beurten als samen lekker dicht tegen elkaar op de eitjes. De pop neemt echter wel het leeuwendeel voor haar rekening, maar het is leuk om te zien dat het echt van die knufvogeltjes zijn. Op 23 april waren er drie jongen uitgekomen en op 24 april het vierde jong. Wat mij opviel was de donkere kleur van de jongen. Dit had ik zelf niet verwacht van de lichtbruine vogels. Controle voor het ringen was op 27 april, omdat ik dacht dat je er vroeg bij moest wezen voor het ringen, want de pootjes waren zo dik en rubberachtig dat het moeilijk genoeg zou zijn om de 2,7mm ring erom te krijgen. De ringen werden voorzien van een ventielslangetje. De oudvogels reageren in eerste instantie heel druk en zenuwachtig, maar zodra ik een metertje van het nest vandaan was, werd alles weer rustig. Nu was het zaak het aangeboden voer veelvuldig aan te bieden en om de variatie te vergroten werd er gegeven: krulvliegen, kleine krekels, rode muggenlarven en weideplankton bij de reeds eerder genoemde pinky's, miereneieren en de buffalo/meelwormen. Tegenwoordig is het alleen nog maar eivoer en wat pinky's in de broedperiode en als ik in een gekke bui ben, krijgen ze ook nog wat miereneitjes. Op 6 mei zijn alle jongen uitgekomen, ze zitten allemaal op een horizontaal aangebrachte bamboestengel en van vliegen is nog geen sprake. Op 9 mei vind ik bij werkzaamheden in de volière een nieuw gemaakt nest op ongeveer een meter afstand van het oude. Dit nest is echter in een conifeer gebouwd en had als basis een stalen goudvinknestje dat ik in de conifeer gebonden had. De jongen gaan nog geregeld naar het oude nest terug en daar ben ik zeer blij mee, want op deze manier kunnen de jongen niet het

Baardman

aankomende nest met eieren dan wel de jongen (ver)storen. Ook in deze tweede ronde werden er vier eieren gelegd en kwamen er weer vier jongen tot volledige wasdom. Op het moment van uitvliegen van ronde twee ving ik de jongen uit ronde een pas af. Ik denk dat door de beschikbare ruimte de jongen geen kwaad konden doen bij de oudvogels en deze de jongen daarom met rust lieten. Zo verliep op dezelfde wijze alle in totaal vier rondes en kon ik dus een 100% score optekenen met 16 jongen van dit koppel baardmannetjes het eerste jaar. Met het tweede koppel verging het eigenlijk identiek dat jaar en zo kwam ik dus aan zeer veel jongen in dat jaar. Tijdens de rui was er geen uitval maar om mij nog onduidelijke redenen verloor ik toch nog een paar jonge vogels.

De volgende jaren

De jongen van de twee koppels kon ik dus als onverwant verkopen en daarvoor kon ik ook weer andere soorten aanschaffen, want ook toen logen de prijzen er niet om. De overige vogels werden nu ingezet in de kweekboxweek en deze boxen hadden de afmetingen van 1,25m breed, 2m hoog en 2,3m diep. Als nestgelegenheid kregen de vogels alleen nog maar twee kanarietralienestkastjes. In het begin werden de boxen nog aangekleed met groen en ook dit veranderde in de loop der jaren in kale kweekboxen. Het broeden en grootbrengen was niet anders dan in de voorgaande jaren en elk jaar werd er wel gekweekt en zo had je het ene jaar wat meer jongen op stok dan in het andere.

Het voorlopig laatste jaar

Tegenwoordig kan en gaat het allemaal wat anders en gemakkelijker bij mij met de kweek. Zo gaat het kweken met de baardmannetjes nu vrij gemakkelijk in een broedkooi binnen in mijn schuur en dit zonder direct zonlicht. Wel krijgen ze een kleine daglicht tl-lamp. Als nestgelegenheid krijgen ze ook nu weer een kanarietralienestkastje en als nestmateriaal nog steeds kokosvezel met dierlijk haar. Het voer is inmiddels gereduceerd tot eivoer met daar doorheen diepvriespinky's met buffalo wormpjes. In de wintermaanden wordt het levende voer vervangen door een zeer fijne zaadmengeling. Altijd weer wordt bij mij het levende voer bepoederd met Aves insectenstrooipoeder en wat spirulina. Deze wisseling van voerwijze is in mijn ogen nodig om de vogels optimaal naar het broedseizoen toe te brengen. Natuurlijk kunt u daar nog meer variatie in aanbrengen, maar dit is niet echt nodig. Ook in de broedkooi kan een kweekseizoen vier rondes duren met nesten van gemiddeld vier eieren/jongen. Men moet wel voorzichtig zijn met het toedienen van meelwormen, want vooral in de broedkooi worden de mannen dan te fel. Dit laatste wilde ik nog eens benadrukken, want in de eerste jaren met de broedkooi-week verloor ik hierdoor veel nesten met onbebroede eieren en/of jongen die in de steek gelaten werden, omdat de drang te groot werd en beide vogels alweer aan het volgende nest wilden beginnen. Sinds deze bevindingen geef ik gewoon helemaal geen meelwormen meer

man met jonge

keeltkening Baardman

aan de baardmannetjes. Al met al is het weer een heel verslag geworden en ik weet dat mijn methode niet heilig is, maar bij mij werkt deze werkwijze zeer goed en elk jaar komen er weer genoeg jongen op stok. Voor mij heeft het baardmannetje betekend dat ik mij voor het overgrote deel op inheemse insecteneters heb gestort en in de loop der tijd ook succesvol ben geweest. Voor mij geldt dus opnieuw: op naar de volgende voor mij nieuw te kweken soort.

TEKST: ARIE BAKKER te DORDRECHT

Foto's: Jan de Nijs/Piet Onderdelinden. Piet de Dreu en fam. Bakker

De Europese roodmus

Er blijken nog steeds vogelhouders te zijn die in de vaste veronderstelling leven dat ze in het bezit zijn van Europese roodmussen. Je komt steeds maar weer op tentoonstellingen vogels tegen van inzenders die zijn ingeschreven als Europese roodmussen, maar bij nader inzien tijdens de keuring blijken dit Mexicaanse roodmussen te zijn. Je kunt het natuurlijk altijd proberen, maar het is steeds weer afwachten of het lukt. Roodmussen zijn van de familie der *Fringillidae* en komen als 4 soorten voor. Hun verspreidingsgebied ligt over de gehele wereld.

De soort *Urugas* kent 1 vogel, de soort *Urocynchramus* kent ook 1 vogel, dan de soort *Carpodacus* kent 22 vogels en tenslotte de soort *Kozlowia* kent ook 1 vogel. Maar wij beperken ons tot de Europese ondersoort *Carpodacus erythrinus*. Het formaat van de Europese roodmus is ong. 14cm. De man heeft een karmijnrode kop, borst en stuit, zware bruine snavel, donkerbruine vleugels met 2 onduidelijke dwarsbanden, een witte buik met weinig uitgesproken tekening.

De pop is van boven geelachtig bruin met een grijze kop, van onderen isabelkleurig met fijne bruine bestreping.

De Europese roodmus is het best herkenbaar aan een gedrongen postuur, grote zwarte ogen in een grote ronde kop, lichte vleugelstrepen en een gevorkte staart. Het leefgebied van de Europese roodmus is Noordoost-Europa tot aan Zweden en zuidelijk Finland.

De Europese roodmus is een zomerwaaigast in Noorwegen, Groot-Brittannië, IJsland, België, Spanje, Noord Italië en heeft al overwinterd in Tsjechië. Hij is in Nederland sinds 1987 een jaarlijkse broedvogel met name op de waddeneilanden en in Flevoland (ca 20 paren in 1991). De Europese roodmus bewoont open, verruigd terrein, graag in wilgen en langs water, nestelt graag in laag moerassige vegetatie. Europese roodmussen

Links
Mexicaanse roodmus
Boven man
Midden man niet op kleur
Onder pop

Onder
Europese roodmus
Boven pop
Onder man

zijn vrij zeldzaam bij vogelhouders in Nederland. Als ze op internet worden aangeboden, worden er grote bedragen voor gevraagd. In Duitsland probeert men al op kleine schaal te kweken met deze vogel. De Europese roodmus wordt daar Karmingimpel genoemd.

Tijdens een bezoek vorig jaar in Oostenrijk kwam ik in aanraking met een vogelkweker die in het bezit was geweest van Europese roodmussen. Hij vertelde mij dat het moeilijk te houden vogels zijn. Dit is ons een beetje bekend, want u weet misschien nog wel dat in de negentiger jaren er veel soorten roodmussen werden ingevoerd uit diverse gebieden, o.a. uit China, de Himalaya en de Kaukasus, deze hadden ook geen lange levensduur bij ons. Maar het blijkt toch dat de Mexicaanse roodmus het beste te houden en te kweken is. Ook zijn er al verschillende

mutaties van gekweekt. De Mexicaanse roodmus is wat groter en slanker dan de Europese roodmus. Het masker, een brede streep over de oogstreek, de voorzijde van de hals en de stuit zijn rood, de bovendelen bruin met een vage donkere streep tekening, de onderdelen witachtig met donkere strepen, de borst is rood bevaasd, vleugels en staart donkerbruin met lichte veerzomen, het oog is bruin, de snavel en poten zijn hoornkleurig.

De pop mist het rood in de bevedering. Je ziet dat er nog wel wat verschillende kenmerken aan beide soorten roodmussen zijn. Ik zou de kwekers van roodmussen willen adviseren: kijk goed welke roodmus u inzendt, zodat we op tentoonstellingen geen Mexicaanse roodmussen meer als Europese roodmussen aantreffen.

Tekst en foto: A.A.M Wevers

Zang ... zanger ... edelzanger

(*Serinus leucopygius*)

Een klein grijs vogeltje met mooie zang en een bijzonder karakter

Chanteur d'Afrique, Cantore d'Africa – zanger van Afrika - zo noemen ze hem in Frankrijk en Italië. Nederlanders, Belgen en Duitsers spreken over edelzanger en 'Edelsänger'.

Een klein, grijsachtig vogeltje met een witte stuit. Vroeger al wilde men goed zingende kanariebastaarden kweken door een edelzangerman te laten paren met een kanariepop. Dat lukte niet zo gemakkelijk. Het probleem was dat de geïmporteerde edelzangermannen meestal niet tegelijkertijd met de kanariepoppen in voortplantingsconditie waren. De kleine grijze zangers zongen meestal het hoogste lied als de kanariepoppen al lang in de rui waren en hun kweekdrift over was. Edelzangers zijn verwant aan kanaries, omdat ze behoren tot hetzelfde genus: *Serinus*. In werelddeel Afrika, waar ze in de natuur leven, geldt een ander levensritme dan waaraan onze gecultiveerde kanaries gewend zijn. Daarom 'klikte' het meestal niet bij de bastaardenkweek met edelzangermannen en kanariepoppen. Een ander feit is dat we nu zijn aangewezen op het soortzuiver kweken met deze edelzanger, als we tenminste deze *Serinus*soort voor de vogelliefhebbers bereikbaar willen houden. Op www.serinus-society.eu vindt u een overzicht van de ons bekende *Serinus*soorten waartoe ook de edelzanger gerekend wordt.

Genus *Serinus*

Dr. Ian Newton van The Nature Conservancy in Edinburgh, Engeland, beschrijft in *Grzimeks Tierleben* het genus *Serinus* als een soortenrijk genus. De vogels die hertoe gerekend worden, zijn meestal klein en groen, grijs en geel, vaak met bestreping op de rug. De snavel is klein en krachtig en de staart meestal gevorkt. Het gedrag van deze

*Serinus*soorten komt vaak met elkaar overeen. De koppels zijn in de voortplantingstijd monogaam; de mannen zingen en drijven fel en tijdens het baltsen wordt er heel vaak 'gevlinderd'. De snavels zijn kort en kegelvormig, hoewel er ook soorten zijn waarvan de snavel minder op een kegeltje lijkt.

Voornamelijk Afrika

De meeste soorten uit het genus *Serinus* komen voor in Afrika, waar ze wijd verspreid zijn en waar men vele ondersoorten vindt. Men kent zeker een dertigtal vogelsoorten in dit genus. In het zuiden van West-Europa vindt men slechts twee *Serinus*soorten: de Europese kanarie (*Serinus serinus*) en de citroen'sijs (*Serinus citrinella*). De edelzanger (*Serinus leucopygius*) werd niet altijd tot het genus *Serinus* gerekend. Soms vindt men deze vogel – in oudere handboeken – onder de naam *Poliospiza leucopygius*. Vogels uit het genus *Serinus* worden gerekend tot de vinkfamilie (Fringillidae). Daarin kent men twee subfamilies: de echte vinken (Fringillinae) en de putter- en sijzenfamilie, de Carduelinae. Deze subfamilie wordt weer verder onderverdeeld in bijvoorbeeld genus *Serinus*, putters en sijzen (onder *Carduelis*), roodmussen (*Carpodacus*), goudvinken (*Pyrrhula*), kruisbekken (*Loxia*), enz. De vroeger meer dan nu in zwang zijnde bastaardkweek met onder andere kanariepoppen baseerde zich op de onderlinge verwantschappen en leidde – soms – tot zeldzame hybriden o.a. met de edelzanger. Een andere Belgische en Nederlandse naam voor *Serinus*soorten is *cini's*.

edelzanger op vers onkruidzaad JS
Geef uw edelzangers regelmatig met beetjes
verse gras- en onkruidzaden.

edelzanger buitenvoliere

edelzangers familiefoto

Gemengde volière?

Er zijn vermoedelijk nog steeds veel edelzangers in het bezit van Belgische en Nederlandse vogelliefhebbers en die vliegen misschien rond in buitenvolières. Vaak zijn ze aangeschaft met het idee dat het rustige vogels zijn (mits niet samengehouden met verwante vogels is dat ook wel zo), omdat het mannetje mooi zingt en dat edelzangers goed passen bij andere kleurrijkere vogels. Helaas worden edelzangers in die gemengde buitenvolières niet zo heel vaak gekweekt. Op de eerste plaats omdat geïmporteerde vogels pas begin najaar kweekrij worden. Als het goed is, zijn in dat jaargetijde de nestgelegenheden

en het nestmateriaal uit de buitenvolière verdwenen. Het West-Europese najaar is eigenlijk te koud, te nat, dus te kil, om edelzangers te kweken in een buitenvolière. Het ideale zou zijn de edelzangers eind juli/begin augustus naar binnen te halen en het paartje in een ruime kweekkooi te zetten. Dan is de kans op een leuk kweekresultaat vele malen groter.

Kweekrijp?

Houd het koppel edelzangers in de gaten. Een broedlustig edelzangermannetje laat zich steeds horen met zijn zang. Met afhangende vleugels drijft hij het popje op. Man en pop 'vlinderen' achter elkaar

twee dagen oude edelzangers

gaasnest + duimstok edelzangers

Het nest van *Serinus leucopygius*, edelzanger, is klein. Zo'n 4cm binnendiameter.

Ook het legsel bestaat meestal uit niet meer dan drie eieren

edzelzanger zitstok en profiel JS

Klein van formaat, eenvoudig van kleur maar vieft! Edzelzangers zijn niet bijzonder moeilijk om te kweken, als u rekening ermee houdt dat ze zich meestal willen voortplanten in het najaar of vroeg in het voorjaar.

© www.Serinus-Society.eu

*wee edzelzangers babykool JS
Jonge edzelzangers in babykool. De ESSB wil zich op Europees niveau inzetten voor het behoud van Serinus soorten voor de avicultuur*

aan. Om een nest te bouwen maken ze het liefst gebruik van een zo klein mogelijk tralie-korfje of een tralienestkastje. Het nest zelf heeft een binnendiameter van slechts zo'n 4cm en u kunt de edzelzangers veel onnodig bouwwerk besparen door in een eigenlijk te groot kanariest zelf een nestje voor te vormen. Is uw (onverwarmde) binnenruimte redelijk wat betreft temperatuur en lukt het edzelzangers te kweken in september, oktober of november, dan maakt u nog kans op een tweede ronde in de periode februari, maart en april. Bijzondere eisen aan voeding stellen deze edzelzangers niet. Geef ze een 'verrijkt' zaadmengsel voor tropische vogels. Met verrijken bedoelen we 'tropenzaad' (meestal enkele soorten millet of gierst) aanvullen met wat soorten graszaad, slaaad, een beetje

witzaad, negerzaad, perilla. Groenvoer en eivoer zijn een vanzelfsprekendheid. Met dit eenvoudige voedsel is het heel goed mogelijk deze edzelzangers en andere cini's te kweken. Enkele keren per week een schotelletje badwater helpt om de grijze zangers in goede conditie te houden. Met 14 uur licht per dag worden geen extreme eisen gesteld aan de verlichting in uw binnenkweekruimte. Het kweken van cini's, zoals edzelzangers, vormt een heel goede combinatiemogelijkheid voor vogelkwekers die voornamelijk in het voorjaar en in de zomer hun broedkooien gebruiken voor kanaries of Europese vogels. Diezelfde kooien kan men in het najaar en in het vroege voorjaar benutten voor soorten die behoren tot het genus Serinus en afkomstig zijn uit Afrika.

Man - pop

Vaak is er gezocht naar aanknopingspunten om bij de edzelzanger aan het uiterlijk vast te stellen of het een man of pop is. Zijn het gekweekte vogels uit dezelfde stam, van dezelfde ouders en zijn ze onder gelijke conditie gehouden, dan zou men misschien kunnen zien dat het mannetje iets witter is in de keelstreek en op de buik. Het popje is daar vuilwit en ietsjes meer bestreept. Men moet dan echter een heel goede kenner zijn en er veel kijk en gevoel voor hebben. Beter is kleurknijpringen te gebruiken en zodra men een vogel ziet zingen, zo'n ring

om te doen en het (vaste) ringnummer te noteren. Soms hoort men de vogels maandenlang niet zingen. Als men ze dan eens verplaatst, een andere edzelzanger erbij zet of de vogel eens helemaal alleen in een kooi houdt, kan blijken dat ze het zingen helemaal niet verieerd hebben. Ze kunnen dan plotseling hun felle zang laten horen! Hebbes! Knijpring om! Van edzelzangers die men ondanks enkele keren verplaatsen of enkele dagen eenzaamheid niet heeft horen zingen, kan men aannemen dat het poppen zijn. Ook die een ringnummer geven, want zeker is zeker.

Jonge, zelfstandige edzelzangers zet men het best enkele dagen in bijvoorbeeld een tentoonstellingskooi. Al zo'n zes weken na hun geboorte beginnen de jonge mannetjes te 'frazelen'.

Heeft u deze vogels in uw volière of weet u er zelfs mee te kweken, neem dan eens een kijkje op www.serinus-society.eu

Foto verantwoording: European Society of Serinus Breeders (ESSB)

*John Santegoeds
(fam_santegoeds@hotmail.com), Huub Vervest (huub@vervest.net) en Gaëtan Vicentini (gaetanvicentini@cegetel.net)*

© www.Serinus-Society.eu

close-up kop edzelzanger

Een kegelvormig snauveltje is een kenmerk van de meeste serinussorten. In kweekconditie hebben zowel man als pop enkele verlengde veertjes in de nek.

“Voedingswijsheid 1” (het hoofdmenu)

Het hierna volgende artikel zal gaan over het hoofdmenu van onze zaadetende vogels. Dit hoofdmenu is dan de zaadmengeling, zoals die door uw vogels wordt gebruikt.

Tegelijkertijd is zo'n mengeling ook voor ons zelf wel erg praktisch natuurlijk. Zaadbakje gevuld en de vogels kunnen er weer een bepaalde tijd mee vooruit. Dit wil zeggen de basis van de voeding is daarmee wel voorzien! Toch is het zinvol er eens wat langer bij stil te staan, te experimenteren eventueel, en opgedane ervaringen uit te wisselen; vandaar dus! Een eventueel waardeoordeel over dit onderwerp wil ik graag overlaten aan de interesse van de individuele lezer. Dit mede gelet op het belang van de omstandigheden waarin zijn of haar favoriete vogels leven; vandaar de aanhalingstekens dus! Wat is wijsheid in deze?

Vooraf ervaring dus, opgedaan tijdens een langdurige praktijk die begon met het houden van wedstrijdduiven en “puur natuur” wildzangvogels. Al snel gevolgd door kanaries en daarbij later de zgn. cultuurvogels. Bovendien in dezelfde tijdsperiode ook veel waarnemingen blijven doen in de vrije natuur. En niet in de laatste plaats ook door mijn meer dan gewone interesse voor dit onderwerp. De interesse voor voeding in het algemeen is eigenlijk wel bij iedereen in meer of mindere mate aanwezig, omdat het ten nauwste samenhangt met gezondheid en welzijn van mens en dier. Mede omdat voedingsadviezen voor ons mensen nogal eens misleidend zijn en de deskundigen op dit terrein elkaar soms tegenspreken, is er ruimte voor een gezonde dosis scepsis en eigenwijsheid. Blijf wel steeds openstaan voor veranderende inzichten en tracht uit te vinden wat bij jezelf goed werkt, dat is mijn advies.

Voldoende gevarieerd, vezelrijk voedsel in overeenstemming met je energieverbruik zijn enkele van die adviezen, die je m.i. zo kunt doortrekken naar je volièrevogels. Ik veronderstel dat in de toekomst nog heel veel ontdekt gaat worden op voedingsgebied, m.n. op celniveau. De “werking” van een organisme is afhankelijk van voedsel en spijsvertering, zodat de cellen op de juiste manier gevoed kunnen worden. En juist in die cellen gaat het vaak mis. Hart en vaatziekten, kankercellen, virussen die er binnendringen enz. vormen momenteel een grote bedreiging.

Tot zover even een menselijk intermezzo. Al met al zijn er voldoende redenen om het “voedingsverhaal” op deze manier nog maar eens aan vogelhouders voor te leggen en nog beter om het te laten bediscussiëren. Wellicht kunnen we daar dan nog weer eens wat over lezen? Ongetwijfeld is er juist op dit terrein ook veel eigen wijsheid, kennis en ervaring aanwezig en dat beschouw ik als

alleen maar gunstig. Hoe is de belangstelling voor juist dit onderwerp zo gekomen? Toch door de vogels in mijn geval, toen ik merkte dat o.a. kneuen in de volière maar niet de gewenste bruloftskleuren wilden tonen. Hoewel ogenschijnlijk perfect in conditie, met volop zang van de mannen, was er toch die zichtbare tekortkoming! Na intensief speurwerk kwam ik bij de oorzaak terecht nl. een kleurenhormonale oorzaak samen met de voeding. Sinds de invoering van het gebruik van kleurstimulerende middelen, die nu daartoe gebruikt kunnen worden, bestaat dat probleem feitelijk niet meer. Om mijn artikel te vervolgen blijf ik nog even bij de kneu, omdat ik in een eerder artikel de verkrijgbare zaadmengels voor onze cultuurvogels al eens als surrogaat heb bestempeld. Surrogaat betekent letterlijk vervangingsmiddel, maar in dit geval óók nog een zeer onvolledig vervangingsmiddel voor het voedselaanbod dat in de natuur beschikbaar is. Dat is ons als vogelhouders al vrij lang en heel erg duidelijk. Vandaar dat we gebruik maken van “bijvoeding” als kracht-, opfok-, groenvoer enz. enz.

Op zich ook weer interessant genoeg om in een vervolgartikel daarop terug te komen! Maar nu het hoofdmenu dus!

Een eenvoudige vergelijking met het natuurlijke voedselaanbod leert al snel dat A. de variatie aan zaden in een zaadmengsel hoogstens de uitgebreidheid van het aanbod in de natuur kan benaderen.

B. de zaden van een mengsel vanwege de houdbaarheid hard en droog zijn; daardoor aanmerkelijk slechter verteerbaar dan de zaden in de natuur. Deze laatste kunnen de vogels naar wens in alle stadia van rijpheid eten.

C. de zaadmengels zijn in hun samenstelling vaak het hele jaar constant zijn, terwijl de natuur zaden beschikbaar heeft in functie van de periode waarin de vogel dan leeft; voorjaar, kweek, nui etc.

D. zaadmengels waarschijnlijk uit commercieel oogpunt vaak vreemde uitheemse zaden bevatten. In het gunstigste geval zouden deze zaden een redelijke vervangingswaarde kunnen hebben voor sommige “soortelgen” zaden, die vaak geheel ontbreken.

Hoewel de zaden kwalitatief wel redelijk in orde zullen zijn, is dit laatste punt toch het grootste bezwaar tegen vrijwel elke mengeling. Welke zaden worden dan zo noodgemist? Wel, in ieder geval die zaden, waar de betreffende vogelsoort al vele duizenden jaren en mogelijk al veel langer zijn evolutie mede aan te danken heeft. Daartegenover stel ik dat de domesticatie van onze vogels nog maar net begonnen is, toch?

Hogeschoolwijsheid als o.m. de chemische

opbouw van de verschillende zaadsoorten laat ik uit praktische overweging geheel achterwege. Dit heel bewust genomen besluit is omdat wij als vogelhouders weinig daarmee kunnen, en mede omdat de waarden van zaden geen vaste waarden kunnen zijn. Bovendien is de mate van verteerbaarheid van zaden voor ons van veel meer betekenis en heel belangrijk, juist op dit vlak kunnen we wel invloed hebben. Hier komt dan in feite al de belangrijke taak van de bijvoeding om de hoek kijken. Die moet ervoor zorgen dat het “totaalpakket” zo volledig mogelijk zal kunnen zijn. Vertering van voedsel vindt plaats op basis van de werking van enzymen en de aanwezige zuurgraad. Met betrekking tot dat laatste kun je als vogelhouder je maatregelen nemen. Later meer daarover. Maar in het kader van dit artikel besluit ik met een opmerking t.a.v. geelfactorige kanaries. Deze vogels kregen en krijgen soms nog altijd een speciale zaadmengeling, die moet voorkomen dat de gele kleur “te warm” wordt. Met name bij de kopbevedering is dat soms een reëel gevaar. Ook groenvoer is bij deze liefhebbers vaak uitgebannen. Maar is het uitgangspunt niet verkeerd gekozen, zo vraag ik me ernstig af? Uit het voorgaande moge blijken dat ik toch vooral de gezondheid en het welzijn van de vogels zie als de voornaamste basis van welk resultaat dan ook. En mocht het zo zijn, dat er aanvankelijk vogels gekweekt worden met deze “afwijking”, dan zou een stelselmatige jaarlijks doorgevoerde selectie spoedig een einde daaraan kunnen maken. Eindresultaat is een bestand gezonde vogels met prima geelfactor, die genetisch gezien een volledig voer probleemloos aankunnen!

Waarnemer

Foto 1: roodvoorhoofdkakariki bont
Opvallend door zijn goede formaat en het bontpercentage dat ligt tussen de 40 en 60 procent. Er zit achter het rode voorhoofd wat geel, wat bij de normale kleurslag niet gewenst is, omdat dit van een geelvoorhoofd afkomstig zou kunnen zijn. In dit geval zullen we het maar tot bontvorming rekenen.

Foto 2: geelvoorhoofdkakariki wildkleur
Deze vogel is slanker dan de roodvoorhoofdkakariki. Soms zal de Nederlandse benaming wat verwarring kunnen wekken zoals in dit geval, omdat het voorhoofd begint met een rode band. Maar hierachter bevindt zich het gele deel waarnaar de vogel benoemd is. Het gele voorhoofd is mooi egaal en scherp begrensd. De lichaamskleur is mooi egaal groen, maar op de vleugel zien we een klein geel plekje en de bevedering is tussen de vleugels op de rug wat open, zodat we het dons zien. Schudt de vogel even met de veren, dan is het daar weer glad.

Kassel 2006

Foto 3: redkapparkiet wildkleur

Nu maar even een vogel in prima conditie en zuiver van kleur. Gelukkig zien we deze soort nog steeds op tentoonstellingen in ons land. Aan de Nederlandse kwekers de raad om hem te blijven kweken en showen, zodat ook anderen met minder ruimte van deze prachtvogel mogen genieten.

Foto 4: roodvleugelparkiet bont

Deze vogel heeft van nature prachtige contrastrijke kleuren. Op de foto zien we dat er in dit geval wat bont aan is toegevoegd. Het bontpercentage is veel te laag, maar je kunt zien dat de gele kleur goed combineert met de overige kleuren van de vogel. De foto is dus voornamelijk geplaatst vanwege zijn zeldzaamheid.

Foto 5: halsbandparkiet (Afrikaanse)

De verschillen zijn op het eerste gezicht niet eens zo gemakkelijk te ontdekken. De Afrikaanse is wat fijner van bouw en wat kleiner van postuur en snavelgrootte. Bij de Indische zien we een groter kleurverschil tussen het vleugeldekkende en de lichaamskleur dan bij de Afrikaanse. De Indische en de Afrikaanse halsbandparkiet verschillen in snavel-

Foto 6: halsbandparkiet (Indische)

kleur. Bij de Indische halsbandparkiet is de bovensnavel dieprood met een zwarte punt. De ondersnavel is zwart met een iets rood waas. Bij de Afrikaanse halsbandparkiet is zowel de onder- als de bovensnavel roodzwart met een donkere punt. De bovensnavel is dus donkerder en de ondersnavel lichter.

De

Fischeri groen

Zonder twijfel een van de populairste agapornidensoorten, want behalve de *roseicollis* is de fischeri de meest gekweekte agapornis. Een makkie om ze te kweken zou men kunnen stellen, maar geloof me vrij, de groene fischeri behoort tot de moeilijkste vogels als het erop aankomt een goed exemplaar te kweken dat voldoet aan de tentoonstellingseisen. Het feit alleen al dat deze wildvormfischeri veelvuldig gekweekt wordt, is er dan ook de oorzaak van dat er soms minder op de kwaliteit gelet wordt en er, als men nauwkeurig gaat observeren, verschillende verschijningsvormen zijn. Niet alleen enkel dat, maar ook de destijds verschillende standaardseisen en de diverse interpretaties van die eisen stuurde de ontwikkeling van deze vogels verschillende kanten uit. We zien duidelijk twee grote groepen: zo zijn er de vogels met een gele overgangszone in het masker, die dan een meer bronsgroen achterhoofd hebben en de vogels die een meer uitgesproken oranje-rood masker hebben, maar die dan duidelijk veel meer rode kleurstof op het achterhoofd hebben. Toen we aan de gemeenschappelijke standaardseisen voor Nederland en België begonnen, was iedere medewerker ervan overtuigd dat er nu eens een duidelijke richtlijn moest komen voor deze vogels. Ook

het feit dat ik persoonlijk jarenlang gewoon wildvormfischeri had gekweekt was voor mij een extra motivatie om mij vast te bijten in deze materie.

Allereerst zijn we begonnen met de eerste beschrijvingen van de fischeri eens grondig te bestuderen en ook te gaan kijken naar de vogels in de wildbaan. Daar moesten we vaststellen dat er bijna overal sprake was van die gele overgangszone in het masker. Nergens was er aangegeven dat er veel rode kleur op het achterhoofd terug te vinden was. Ook onderzoek van de veren bracht aan het licht dat bij de normale wildvormfischeri er maar een minieme hoeveel rode psittacine op het achterhoofd te vinden was. Mijn persoonlijke ervaring was ook dat de vogels een overwegend bronsgroen achterhoofd hadden en er een weinig rode kleurstof te vinden was.

Dan kan men zich terecht de vraag gaan stellen waar deze toename van rode kleur dan wel vandaan komt. Eerst en vooral is het goed om te weten dat de rode psittacine de kleur is die zich het gemakkelijkst ontwikkelt in de veren, kijk maar naar de rode aanslag op de gele borst bij de personatus. Dan hebben we nog de bestaande standaardseisen die een zo egaal oranje-rood masker vragen. Deze standaardseisen is gebaseerd op het totaalbeeld van de vogel en toegegeven, de fischeri zijn het mooist als ze een volledig doorgekleurd oranje-rood masker hebben.

Men begon dus te selecteren op die oranje-rode maskerkleur, maar het probleem was dat men geen oog meer voor het achterhoofd had en dat men niet alleen rode psittacine bij kweekte in het masker, maar dat deze ook rijkelijk op het achterhoofd erbij kwam. Ook het feit dat in de jaren '90 de transmutanten veelvuldig tevoorschijn kwamen bij de fischeri hadden hun invloed op de rode psittacine op het achterhoofd. De meeste transmutaties kwamen via de personatus en de zwarte kopkleur van deze vogels bestaat ook voor een deel uit rode psittacine. Zo werd bijvoorbeeld de blauwfactor overgebracht van de personatus op de fischeri. Het gebeurde dan dat blauwe F3-vogels al als 'afgewerkt' werden beschouwd en deze reeds blauw x blauw werden gekoppeld zonder de vogels evenwel verder te corrigeren via terugkruising naar de raszuivere wildvorm. Zo legde men soms ook de kenmerken van die F3-transmutanten vast en dat had zo zijn gevolg voor de psittacineontwikkeling bij deze vogels, want bij de personatus is er nu eenmaal veel meer rode psittacine terug te vinden op het achterhoofd dan bij de fischeri. Ook bij de ontwikkeling van de lutino fischeri ging men enkel maar verder werken met de meest rode exemplaren, deze waren vooraan prachtig rood, maar ook het achterhoofd werd te rood gekleurd. De combinaties van deze lutino vogels met groene exemplaren lieten ook hun sporen na. Dat men een mooie maskerkleur verlangt, is volgens mij geen enkel probleem maar dat men, door diverse manieren, rode psittacine ging bijkweken waar het niet moest zitten, bracht uiteraard problemen mee voor alle bestaande mutanten bij de fischeri en zorgt soms voor de nodige misverstanden. De aanwezigheid van teveel rode psittacine ging het eumelanine (donkere kleurstof) op het achterhoofd terugdringen. Bij vogels uit de blauwreeks zagen we dan soms dat deze een bijna volledig opgebleekt achterhoofd hadden, omdat de eumelanine daar ook teruggedrongen was door de, daar dan kleurloze psittacine (bij blauwe vogels is de rode psittacine kleurloos geworden, maar de vogels hebben wel de erfelijke aanleg meegekregen om eenmaal terug in de groenserie teveel rode psittacine en te weinig eumelanine aan te maken). Deze vogels werden dan meestal naar de handelaar gebracht, omdat ze niet voldeden aan de standaardseisen en deze handelaren zorgden er dan voor dat de vogels naar het buitenland geëxporteerd werden. Het leuke van de zaak is dat deze vogels dan in het buitenland beschouwd werden als een nieuwe mutant en als 'sable' omschreven werden. In de groenreeks hebben ze dan vogels met een compleet rode kop en in de blauwreeks krijgen we

door de reductie van de gekleurde psittacine een volledig witte kop. Sommigen spelen (waarschijnlijk door onwetendheid) daarop in en claimen dat het zeker een nieuwe mutant is, want zeggen ze, als we deze 'sables' koppelen aan een wildvorm, dan krijgen we een tussenkleur. En inderdaad, als we een vogel met teveel rode psittacine op het achterhoofd paren aan een goed exemplaar, dan krijgen we inderdaad een tussenvorm, een vogel met ook een te rood achterhoofd. Maar dat betekent nog niet dat dit een mutatie is. Dat is nu eenmaal de werking van de genen, deze nakomelingen hebben gewoon kenmerken van beide ouders. Trouwens een combinatie van fischeri en personatus geeft ons ook een tussenvorm en dat zijn ook geen mutanten van elkaar. Anderen gingen dan weer deze 'sables' mixen met dominant bont. Van dominant bont is bekend dat bij deze vogels vrij gemakkelijk de eumelanine op het achterhoofd verdwijnt. Op die manier probeerden ze in de groenreeks wat minder rood op het achterhoofd te krijgen, want we weten allemaal dat dominant bont de rode psittacine in het masker gaat beperken, maar op die manier dan toch nog het volledige witte hoofd trachtten te behouden in de blauwreeks. Deze vogels werden dan beschouwd als een 'nieuwe sable mutant', een bont vlekje hier en daar wordt er graag bij genomen. Met andere woorden, handige jongens vinden er steeds wel iets op om een slecht gekleurde vogel toch aan de man te brengen. Zo zie je maar hoe men bij een verkeerde selectie van vogels een totaal nieuw fenotype kan ontwikkelen. Als we niet opletten, kunnen deze selectievormen zonder dat we het zelf beseffen, uiteindelijk een gevaar gaan betekenen voor de originele wildvorm. Veel kwekers gaan immers dit te rood achterhoofd onterecht als normaal beschouwen. Daarom kan men niet genoeg benadrukken dat het behoud van de wildvorm heel belangrijk is. Ben je voorstander

van deze 'sable' selectievorm OK, maar bedenk dat deze niets meer met de originele verschijningsvorm van de fischeri te maken heeft, en besef vooral dat het zeker geen primaire mutatie is. Ik mag er niet aan denken dat binnenkort iemand een 'sable' wildvorm personatus probeert te 'maken' door te gaan selecteren op de vogels met te veel rood op de borst en in de kopkleur en dan de mensen weer gaat wijsmaken dat het hier ook een nieuwe mutant is. Begrijp me weliswaar niet verkeerd, ik heb niets tegen (trans) mutanten, maar men mag het belang van het behoud van de fokzuivere wildvorm zeker niet onderschatten. In onze hobby is er voor ieder wat wils en de kweek van raszuivere wildvorm sluit zeker de mutatiekweek niet uit. Integendeel, iedere mutatiekweker weet dat regelmatig terugkruisen naar de wildvorm alleen maar voordelen heeft. Tijdens het ontwikkelen van de nieuwe standaardeisen hebben we daar dan ook rekening mee gehouden. We verlangen een zo egaal mogelijk gekleurd oranje-rood masker, maar de aanwezigheid van teveel rode psittacine op het achterhoofd wordt als een fout beschouwd die zwaarder doorweegt dan bijvoorbeeld een minimale overgangszone in het masker. De reden daarvan is simpel: de gele overgangszone zit er bij de raszuivere wildvorm bij, het teveel rode psittacine kan eerst en vooral zijn oorzaak vinden bij verkeerde selectie, maar ook het gevolg zijn van verkeerde selectie bij transmutatie en het gevolg daarvan heb ik hiervoor al aangegeven.

De nieuwe standaardeisen zien er nu als volgt uit:

Kleurbenaming: groen
International term: green
Genetisch symbool: *bl^{-D}/bl^{-D}*
Voorhoofd: diep oranje-rood.

De

osel

Kruin: bronsgroen, naar achterhoofd en hals toe geleidelijk overgaand in olijfgel.

Wangen: diep oranje met bronsgroene overgangszone naar de hals toe. Deze overgangszone loopt aan het oog naar beneden.

Kin, voorhals en bovenborst: diep oranje.

Ogen: donkerbruin met onbevederde witte oogring.

Snavel: rood.

Onderborst, flanken, buik en anaalstreek: lichtgroen.

Mantel en vleugeldekenen: nuance donkerder dan de rest van het lichaam en geven een licht gehamerde indruk.

Grote vleugelpennen: groene buitenvlag, blauwzwarte binnenvlag.

Vleugelbochten: geel.

Stuit en bovenstaartdekveren: violetachtig blauw.

Onderstaartdekveren: lichtgroen.

Staartpennen: de staartpennen zijn overwegend groen met een blauw uiteinde. De secundaire staartpennen hebben in het midden een oranje vlek. Deze vlekken zijn gedeeltelijk omgeven door een zwarte zone.

Poten: grijs.

Nagels: nuance donkerder grijs dan poten.

Keurtechnische opmerkingen bij de fischeri:

- De kleur van de overgangszone in de nekstreek moet vloeiend zijn. De aanwezigheid van vlekkelig rode psittacine op de zijkanten van de hals en het achterhoofd is foutief.
- Diep oranje maskers hebben de voorkeur.
- Bij de verschillende kleuren van het hoofd zijn duidelijke afscheidingen vereist.
- De scheiding tussen de voorhals en de borstkleur moet goed afgelijnd zijn en loopt van vleugelbocht tot vleugelbocht.

- De voorhoofdsband moet breed zijn, tot de hoogte van het midden van het oog.
- Zwarte vlekjes of streepjes in de bevedering zijn foutief.
- De dwarstekening op de grote staartpennen wordt bijna volledig bedekt door de boven- en onderstaartdekveren.
- Tussen de kleur van de stuit en de bovenstaartdekveren is geen strakke aflijning vereist.
- De washuid van de snavel is wit en ongeschonden.

U ziet het, voor de kweek van goede fischeri is er nog een lange weg te gaan en het is zeker een mooie uitdaging om deze prachtige wildvormvogels op een correcte manier verder te kweken.

Dirk Van den Abeele
www.agapornis.info
www.mutavi.info

Record opbrengst fonds voor papegaaien in de Stille Zuidzee

H. Wagenaar ©

Tijdens het jaarlijks terugkerende driedaagse vogelfestival in Engeland, the British Birdwatching Fair, is een recordbedrag bijeengebracht ten behoeve van de bescherming en het behoud van de papegaaien in de Stille Zuidzee. Tot deze papegaaien behoren onder andere een aantal soorten kaketoes, diverse soorten lories, een aantal zeldzame soorten uit het geslacht Cyanoramphus (kakarikī), de hoornparkiet en zijn illustere 'neefje' de uveaparkiet.

Veel van de in dit gebied voorkomende soorten papegaaien leven op eilanden en zijn derhalve extra kwetsbaar voor bedreigingen van hun voortbestaan. Sterker nog een kwart van de wereldwijd bedreigde vogelsorten komt voor in dit gebied!

Op het hoofdkantoor van de Britse Vogelbeschermingsorganisatie RSPB werd begin 2007 een cheque ten bedrage van £ 215.000 (ongeveer 325.000 euro) overhandigd aan Birdlife International. Deze aanzienlijke gift maakt adequate beschermingsmaatregelen mogelijk in een gebied waar de

papegaaien meer worden bedreigd dan waar ook ter wereld!

Veel aandacht zal worden besteed aan de bestrijding van faunavervalsing door het vangen en verwijderen van met name katten en zwarte ratten op de Stille-Zuidzeeëilanden. Dergelijke 'exotische' dieren werden in het verleden, al dan niet bewust, door de mens ingevoerd. Vervolgens zijn zij erin geslaagd zich ten koste van endemische soorten te vestigen en zich soms zelfs ongehinderd te ontwikkelen tot schrikbarende invasies. Verder zal een deel van het geld gebruikt worden om het verlies van leefgebieden door met name overmatige exploitatie verder tegen te gaan. Hierbij zal tevens de nadruk komen te liggen op het behoud van geschikte nestgelegenheden, zodat bestaande populaties in de gelegenheid blijven of opnieuw in de gelegenheid komen zich succesvol te vermeerderen. Verder zal daar waar nodig worden geïnvesteerd in herstel van verloren habitat door nieuwe aanplant en bescherming daarvan door zoveel mogelijk gebied

de status van reservaat te laten verkrijgen. Uiteraard wordt ook aandacht besteed aan educatie en ecotoerisme. Dit is wellicht een van de belangrijkste en meest effectieve speerpunten met betrekking tot natuurbescherming in het algemeen. Het hoofddoel is daarbij het creëren van een win/win-situatie. Door middel van goede voorlichting aan lokale bevolkingsgroepen wordt bewerkstelligd dat zij tot andere inzichten over de natuur komen, zodat zij zich actief en duurzaam gaan inzetten voor het behoud van de vaak unieke ecosystemen. Tegelijkertijd wordt via een professionele opzet van ecotoerisme een situatie gecreëerd die ervoor zorgt dat de lokale bevolkingsgroepen ook daadwerkelijk gaan profiteren van een goed functionerend ecosysteem. Zodra men daadwerkelijk gaat ondervinden dat het ecotoerisme een belangrijke bron van inkomsten blijkt te kunnen zijn, heeft dit tot gevolg dat de lokale bevolking niet langer afhankelijk is van voor de natuur destructieve methoden om in hun levensbehoeften te voorzien.

Mijn kweek met kleine wildkleur putters 2005

Volière: 3.10m breed, 5m lang en 2m hoog. Hierin zat één koppel wildkleur kleine putters met een koppel sjsjes. De sjsjes zijn niet tot broeden overgegaan.

Deze putters zijn jongen uit mijn eigen kweek van 2004. Dit koppel had dan ook keus genoeg om een nest te bouwen in de volière. Er waren diverse nestkastjes opgehangen en er waren genoeg struiken om in te nestelen. Zij kozen voor een conifeer vlak bij de ingang van de volière. Toen ze niet goed hun nest tussen de takken konden maken, besloot ik ze een handje te helpen door er een gaasnestje in te bevestigen op de plaats waar zij van plan waren te bouwen. Dit namen zij dan ook in dank af en begonnen na inspectie de volgende dag hierin verder te bouwen, totdat het nest klaar was. En zo lag op 3 juni het eerste eitje in het nest. Dit koppel legde in totaal 5 eieren en de pop bleek een uitstekende broeder. Alle eieren heb ik ook dit jaar weer één voor één vervangen door kunstelijes en de echte eieren bij het laatste ei weer teruggelegd.

Het voer

Het basisvoer bestaat uit wildzangvoer. Los daarvan meelwormen, herderstasje, paardenbloem en een samengesteld krachtvoer, bestaande uit 1kg Orlux' kanariekrachtvoer, 1kg Orlux' eivoer, 1 gekookt ei, 1/2 liter halfvolle melk, 1 eetlepel azijn en 1 theelepeltje honing. Dit wordt gedaan door beide Orlux' producten bij elkaar te doen, de melk aan de kook te brengen en dan de eetlepel azijn erdoorheen te kloppen, zodat de melk gaat klonteren. Dan in een oude panty gieten en dit onder koud water meerdere malen goed afspoelen, zodat alleen een dikke massa overblijft, en dit goed uitknijpen. Meng dit door het Orlux' voer, voeg dan hier ook de theelepeltje honing aan toe en het fijneplette gekookte ei, mix dit goed door elkaar en voeg

wat water toe, zodat het net niet aan de handen blijft plakken. Verdeel dit in bakjes en vries het in, zodat men het iedere keer weer kan pakken als men het nodig heeft. Dit voer al vroeg in het voorjaar iedere dag vers en in een klein bakje geven en hiermee doorgaan zo lang de kweek duurt, daarna langzaam verminderen. (Het ei-krachtvoer werkt goed zodat ik dit ieder jaar weer gebruik). De man voerde de pop goed, ook als deze op het nest zat te broeden. Na een tijd van broeden en mooi weer kwamen op 19 juni alle vijf de eieren uit. De jongen hadden bij controle de volgende dag volle kroppen met voer. De ouders stoorden zich niet, als ik de volière binnenkwam om vers krachtvoer te geven. Beide ouders voerden de jonge putters even goed, zodat ze dan ook alle vijf goed te eten kregen. Ik kon de jonge putters na vijf dagen (op 24 juni) ringen met ringen waarover ventielslang was gedaan, zodat de ouders hierdoor niet werden misleid. De jonge putters groeiden alle vijf goed op en het duurde niet lang meer voor ze op de rand van het nest

zaten.

De eerste jonge putter verliet het nest op 6 juli, de tweede vertrok pas drie dagen later en de andere drie putters hadden nog niet veel zin om te gaan. Zij gingen pas op 12 juli het nest uit. Toen ze eenmaal uitgevlogen waren, bleven de ouders de jongen goed voeren waar ze ook zaten, zodat het niet lang meer duurde voordat de jonge putters zelfstandig waren. Ook deze vijf putters zijn goed door de rui gekomen

Tekst en foto's: P.J. Michels.

5 jonge putters broed 2005

Eerste congres voor Afrikaanse papegaaien

Van 9 november tot en met 11 november 2007 wordt in het ABACUS Tierparkhotel in Berlijn tegenover het Berlijnse dierenpark het eerste congres voor Afrikaanse papegaaien gehouden. Dit congres wordt georganiseerd door de Duitse Vereinigung für Zucht und Erhaltung einheimischer und fremdländischer Vögel e.V. (VZE).

Het congresprogramma bestaat vooral uit een reeks voordrachten op 10 november alsmede rondleidingen door de vogelverzamelingen van het Natuurkundig Museum in Berlijn en het Berlijns dierenpark. Op 9 en 10 november is telkens een gezellige avond gepland in het ABACUS Tierparkhotel waar de congresgangers hun ervaringen kunnen uitwisselen.

Vooralsnog is voor het congres het navolgende programma opgesteld:

- Op vrijdag 9 november 2007 om 13.00 uur ontmoeten de eerste congresgangers elkaar bij de hoofdingang van het natuurkundig museum van de Humboldt-Universiteit aan de Invalidenstraße 43 in Berlijn. Aansluitend volgt een rondleiding door de ornithologische verzameling onder leiding van mev. Dr. Sylke Frahnert en Jörg Asmus.

Mevr. Dr. Frahnert zal uiteenzettingen geven over het ontstaan en de bedoeling van de vogelverzamelingen en Jörg Asmus zal de papegaaienverzameling aan u voorstellen met de nadruk op Afrikaanse papegaaien. Aansluitend is er voor elke geïnteresseerde de mogelijkheid de publieke tentoonstelling van het natuurkundig museum te bezoeken.

- Om 18.00 uur staat op deze dag de eerste voordracht gepland in het congreshotel. De bekende dierenneuste Renate Brucker uit Berlijn zal u de bij het congres thema passende film over de papegaaien in Oeganda tonen en aansluitend zal zij graag uw vragen beantwoorden. Tot 20.00 uur kunnen de deelnemers dan nog vragen stellen aan de organiserende vereniging. Aansluitend biedt het ABACUS hotel met zijn gastronomie uitgebreid de mogelijkheid ervaringen uit te wisselen over het thema Afrikaanse papegaaien in een ongedwongen sfeer.

- Zaterdag 10 november staat vanaf 10.00 uur helemaal in het teken van nieuwe informatie over de Afrikaanse papegaaienpopulatie. Er worden zeer interessante lezingen gehouden door bekende sprekers die het thema van Afrikaanse papegaaien zo veelzijdig mogelijk zullen toelichten. Vooralsnog zullen de volgende sprekers aanwezig zijn: Morten Johansson (Denemarken), Angelika Wedel, Karl-Heinz Lambert, Werner Lantermann, Dr. Richard Schöne, Jörg Asmus, Bernd Marcordes en Jens Drebenstedt.

Morten Johansson zal in de eerste lezing verslag doen over zijn ervaringen bij de kweek van de Neumanns Kongopapegaaien

(*Poicephalus gulielmi fantiensis*) Deze ondersoort van de Kongopapegaai moet in de toekomst ongetwijfeld meer aandacht krijgen voor een gecoördineerde kweek, om een onverwante populatie in stand te houden. De beste resultaten zijn bereikt door de stamboekhouders van de langvleugelpapegaai in verschillende Europese landen. Morten Johansson vertegenwoordigt de Poicephalusgroep in Denemarken en zal in een latere lezing ook over de ervaringen van de Deense kwekers van de Poicephalussoorten vertellen. Dr. Richard Schöne zal binnen het onderzoeksproject "veerluis" toelichting geven over de ontwikkelingscyclus, maar natuurlijk ook over de bestrijding van veerluis toegespitst op de Afrikaanse papegaaien. Werner Lantermann houdt zich in zijn lezing vooral bezig met onopgeloste vragen uit de agapornidenwereld. Daarbij staan thema's zoals geslachtsherkenning, het vaak beschreven dominante gedrag van de vrouwtjes en het probleemloze samenleven in groepsverband op de voorgrond.

Bernd Marcordes, voormalig curator van het vogelpark Walsrode, doet verslag van de avifauna op Madagascari, het op vijf na grootste eiland ter wereld. Meerdere bezoeken van de spreker aan dit eiland zullen een veelvoud aan informatie aan de congresgangers geven. Angelika Wedel is een zeer erkend dierenarts, gespecialiseerd in vogelziekten. Mevr. Wedel zal de veel voorkomende ziektebeelden van de Afrikaanse papegaai, in het bijzonder bij de grijze roodstaartpapegaai toelichten.

Bijbehorend filmmateriaal zal deze voordracht natuurlijk ook zeer bijzonder maken. Jörg Asmus heeft zich sinds 2003 intensief beziggehouden met onderzoek naar Kongopapegaaien (*Poicephalus gulielmi*) en speciaal naar het bestaansrecht van de door Oscar Neumann in 1931 beschreven ondersoorten (*Poicephalus gulielmi permistus*). Over het resultaat van een veelomvattend literatuuronderzoek en het onderzoek naar balgmateriaal doet Jörg Asmus in zijn lezing verslag. Karl-Heinz Lambert heeft afgelopen jaar een voordracht gehouden tijdens het internationale papegaaiencongres op Tenerife en is daar tot beste spreker van het congres gekozen. Eveneens heeft de heer Lambert afgelopen jaar de Afrikaanse landen Tanzania en Zimbabwe bezocht. In zijn nieuwste bijdrage zal hij over deze reizen verslag doen en met zijn spectaculaire beeldmateriaal zeker ook de deelnemers in Berlijn enthousiast maken. Morten Johansson zal de congresgangers in zijn tweede voordracht als aanspreekpunt van de Deense Poicephalusgroep informeren over de ervaringen en de ontwikkeling van de Deense Poicephaluskwekers en stamboekhouders. Jens Drebenstedt doet verslag in zijn hoedanigheid als vertegenwoordiger van het Duitse

Poicephalusweekboek over de tot nog toe bereikte resultaten van het in 2005 gestarte programma. Door hem zullen de eerste statistieken bekendgemaakt worden en hij zal de toekomstplannen aan u voorstellen.

Het einde van de voordrachten zal omstreeks 18.00 uur zijn, waarna nog een gezellig samenzijn volgt. Natuurlijk bestaat er dan ook nog ruime gelegenheid ervaringen met elkaar uit te wisselen.

- Op zondag 11 november staat een rondleiding door het wereldberoemde dierenpark van Berlijn op het programma. Heer Dr. Wolfgang Grummit en de huidige curator voor vogels Herr Dr. Martin Kaiser ontvangen de congresdeelnemers om 10.00 uur bij de hoofdingang van het dierenpark. Van hieruit worden de deelnemers door het 160ha grote park rondgeleid en tevens wordt informatie gegeven over het ontstaan van dit park alsmede over haar bewoners. Na deze rondleiding zal het eerste congres over Afrikaanse papegaaien beëindigd zijn.

Hierna nog enige belangrijke informatie: Overnachtingsmogelijkheden zijn er in het congreshotel zelf of in Hotel Nova Berlin. Voor de congresdeelnemers zijn in beide hotels diverse kamers beschikbaar. Deze kamers kunnen tot 15 september 2007 voor een gereduceerde prijs en onder vermelding van het wachtwoord "Afrika" geboekt worden.

De adressen van deze hotels zijn:

ABACUS Tierparkhotel Franz-Mett-Str. 3-9 10319 Berlin Tel: +49(0)30-5162-0 Fax: +49(0)30-5162-400 Mail: info@abacus-hotel.de	Hotel Nova Berlin Welltingstraße 15 10317 Berlin-Lichtenberg Tel: +49(0)30 32296060 Fax: +49(0)30 32296066 Mail: info@hotel-nova.de
---	--

De prijs voor dit 3-daags congres bedraagt slechts € 20,00. Bij vooruitbetaling voor 15 oktober 2007 € 15,00

Betalingen t.n.v. Jens Drebenstedt
iban: DE70 1001 0010
0425 1401 07 BIC
PBNKDEFF
PLZ 10010010/ Postbank
Berlin
Onder vermelding van
Tagung en uw naam en
adres

Aanmelding en nadere informatie over het congres en prijzen van de hotelkamers bij: Jens Drebenstedt / Waldstr.2 / 29416
Kuhfelde. Tel: +49(0)39035/97703
e-mail: tagung@poicephalus.info
www.papageientagung.org

Met vr. gr. mevr. José Appels
J.Breukersstr.20 6041BP Roermond
Tel. 0475-330897

De kweek van ('Engelse') grasparkieten

Toen de grasparkiet ruim 150 jaar geleden in Nederland werd ingevoerd, kon nog niemand vermoeden dat deze vogel zo'n bekendheid zou verwerven bij de vogelliefhebbers. Er zijn maar weinig andere vogel-soorten waarbij zich zoveel veranderingen qua kleur, lichaamstekening, vederstructuur en lichaamsbouw hebben voorgedaan en nog steeds voordoen als juist bij deze vogel. Hoewel de grasparkiet behoort tot de meest gekweekte vogels, zal iedere kweker die met grasparkieten kweekt of ooit gekweekt heeft, beamen dat het kweken van met name goede 'Engelse' grasparkieten veel moeilijker is dan hij/zij in eerste instantie had gedacht.

In de bijna 30 jaar dat ik grasparkieten kweek, heb ik veel over deze vogel gelezen en verzameld. Verder heb ik in al die jaren veel praktische ervaring opgedaan met de kweek van grasparkieten. In dit artikel laat ik u graag kennismaken met deze mooie en interessante vogel.

EEN STUKJE GESCHIEDENIS

In 1840 worden de eerste levende grasparkieten vanuit Australië ingevoerd in Europa. Het is de bekende vogelkenner John Gould die de eerste levende grasparkieten vanuit Australië meeneemt naar Engeland.

Tien jaar later zijn er voor het eerst ook grasparkieten te zien in de dierentuin van het Belgische Antwerpen. Niet zo verwonderlijk als je bedenkt dat deze dierentuin in die tijd het centrum van de vogelhandel van geheel Europa was. Het is dan ook niet teveel gezegd dat de oorsprong van de verbreiding van de vogelliefhebberij in deze dierentuin ligt. Vooral de centrale rol die de dierentuin van Antwerpen vervulde in de vogelhandel, heeft ervoor gezorgd dat de landen rond België een belangrijke rol hebben gespeeld (en nog spelen) met betrekking tot de grasparkietenkweek.

Aangenomen wordt dat de grasparkiet ook in Nederland rond deze tijd is ingevoerd. Hierover bestaan echter geen exacte gegevens. Eenmaal bekend onder de vogelliefhebbers nam de grasparkietenkweek in die tijd een enorme vlucht. De vogelvangsters in Australië konden dan ook nauwelijks voldoen aan de enorme vraag. Zo werden alleen al in Frankrijk tussen 1860 en 1870 jaarlijks honderdduizenden grasparkieten ingevoerd. Ook Nederland bleef niet achter en ook in ons land werden rond deze tijd honderdduizenden grasparkieten ingevoerd.

De vraag naar grasparkieten was in die tijd zo groot dat het heel gewoon was dat vogelhandelaren 10.000 - 15.000 koppels per maand verkochten. Door de massale import daalde de prijs van de grasparkiet spectaculair. Dit was echter gunstig, omdat de grasparkiet nu ook betaalbaar werd voor "de gewone man", iets wat daarvoor absoluut niet mogelijk was geweest. Voor de eerste ingevoerde grasparkieten moesten "de liefhebbers" maar liefst Bfr 300,- betalen. Als je bedenkt, dat een gewone arbeider in die tijd een jaarinkomen had van ca. 8Fr 110,- dan wordt duidelijk dat alleen "de rijken" zich het kopen van grasparkieten konden veroorloven.

Al gauw bleek dat de grasparkiet, eenmaal geacclimatiseerd, gemakkelijk te houden en te kweken was. Omdat de vraag naar de grasparkiet groot bleef, werd het aantrekkelijk in het groot met de vogel te gaan kweken en zo rond 1880 ontstonden er dan ook grote kwekerijen. De grootste kwekerijen ontstonden in Frankrijk, waar met 80.000 tot 100.000 grasparkieten werd gekweekt.

Door dit alles werd de wilde grasparkiet in snelle vaart tot huisdier gemaakt (=gedomesticeerd) en naar we nu weten, was het dan ook niet meer dan "natuurlijk" dat er zich spoedig plotselinge veranderingen (=mutaties) voordeden in bijvoorbeeld de kleur van de grasparkiet.

Door domesticatie hebben zich niet alleen kleurveranderingen voorgedaan, maar ook veranderingen in bijvoorbeeld grootte en vederstructuur. Net als bij de kleurmutaties doen dit soort veranderingen zich eerst voor bij enkele vogels. Door selectieve kweek hebben kwekers dit soort veranderingen steeds sterker ontwikkeld c.q. verbeterd.

Zo heeft men zich in Nederland en België tussen 1927 en 1958 vooral beziggehouden met het verbeteren van de kleuren en de factoren die hierbij van invloed zijn. In Engeland daarentegen heeft men zich vooral **toegelegd** op verbetering van harmonische vormen en de **grootte van de grasparkiet**.

De belangrijkste reden van het verschil in kweekopvatting tussen de genoemde landen was gelegen in het feit dat in Nederland de kanariekwekers en de tropenkwekers grasparkieten hielden. In deze tijd waren er in Nederland vrijwel geen kwekers die alleen maar grasparkieten hielden. Omdat de Nederlandse kanarie- en tropenkwekers vooral gespecialiseerd waren in de kleurenkweek, kwam ook bij de grasparkieten de nadruk hierop te liggen. Dit zou zo blijven tot 1958.

Na 1958 zien we in groten getale de speciaalkwekers van grasparkieten naar voren komen.

Ook in Engeland waren het in hoofdzaak de kanariekwekers die zich met de grasparkiet bezighielden. Maar in tegenstelling tot Nederlandse kwekers waren de **Engelse kwekers** het meest **gespecialiseerd in de postuurkweek** van de kanaries. Dit had tot gevolg dat de Engelse kwekers ook bij de grasparkiet de nadruk op het postuur gingen leggen. Het is dan ook deze periode, zo'n vijfen-

dertig jaar geleden, waarin het begin ligt van de grote forse grasparkiet zoals we die heden ten dage kennen. Hier ook is de naam 'Engelse' grasparkiet ontstaan. Het verschil in grootte tussen de grasparkieten in Engeland en Nederland was dermate groot dat de kwekers de vogels uit Engeland al snel aanduidden met 'Engelse' grasparkiet. Een naam die nog steeds gebruikt wordt.

Zoals reeds opgemerkt zien we in Nederland na 1958 in groten getale de speciaalkwekers van grasparkieten opkomen. In dit jaar importeert de heer Korver uit Alkmaar bij toeval via zijn schoonzoon, die kapitein was, een aantal grijze en grijsgroene grasparkieten vanuit Engeland. Deze vogels werden overgenomen door de heren P. Verbeem en

T. Dijkman. Beide heren werkten op dezelfde school, de eerste als leraar en de tweede als conciërge. Met de nakweek van de betreffende vogels wisten ze vele shows in binnen- en buitenland te winnen. Door veel 'oude kwekers' worden deze beide heren gezien als de grondleggers van de grasparkietensport in Nederland.

De start van de grasparkiet als postuurvogel in Nederland was dan ook begonnen. Ook anderen gingen zo rond 1960 vogels importeren uit Engeland. Een daarvan was de heer W. Vunderink die samen met T. Dijkman in die tijd ook naam maakte met goede grasparkieten. In Nederland was de belangstelling gewekt voor de formaatvogels uit Engeland. Een belangstelling die voor een belangrijk deel mede veroorzaakt werd, doordat de formaatvogels ook door de keurmeesters werden gewaardeerd.

HERKOMST EN LEEFMILIEU VAN DE GRASPARKIET

De wilde grasparkiet leeft en broedt voornamelijk in het zuidoostelijk deel van Australië. Een blik op de kaart van Australië leert ons dat hier de staten Queensland, Nieuw-Zuid-Wales en Victoria liggen. Grasparkieten leven in open gebieden met verspreide boomgroei. In langdurige droogteperiodes zwerven ze rond in grote groepen over uitgestrekte gebieden op zoek naar voedsel en water. Ze worden soms bij tienduizenden tegelijk bij afgezonderde waterpoelen aangetroffen.

Proeven met gevangen grasparkieten hebben uitgewezen dat ze wel twintig dagen zonder water kunnen. Deze hardheid zal zeker ertoe hebben bijgedragen dat ze zich hebben kunnen ontwikkelen tot een van de populairste en meest gehouden huisdieren.

In het wild voeden grasparkieten zich hoofdzakelijk met gras- en onkruidzaden, de groeipunten van planten en insecten. Evenals veel andere sociaal levende vogels broeden grasparkieten in kolonies. De broedtijd van de grasparkiet is afhankelijk van de regentijd. Queensland in het noorden krijgt de meeste regen in de warme zomermaanden december, januari en februari. Victoria in het zuiden krijgt daarentegen de meeste regen tijdens de koele wintermaanden juni, juli en augustus. Juist in de periode dat de meeste regen valt, is er een overdadige plantengroei en dus een overvloed aan voedsel voor de vogels. Na de regenval komt de broeddrift bij de grasparkiet dan ook op gang en komen ze in de best mogelijke broedconditie.

Ook in gevangenschap is natuurlijk voedsel (natuurlijk) het allerbeste voor de grasparkiet. Ik trek daarom regelmatig erop uit om met een heggenschaar allerlei gras- en onkruidsoorten voor mijn grasparkieten te knippen. Met behulp van touw maak ik hier dan grote bundels van en hang ze in mijn volière. Eenmaal opgehangen is het een en al grasparkiet wat op en aan deze bundels vol lekkers hangt. Dat ze er veel van opnemen is te zien en te merken aan de zaadbak die voller blijft dan gewoonlijk.

De broedtijd van de vogels in Australië valt in het noorden in de maanden december, januari en februari, terwijl de broedtijd van de vogels in het zuiden in de maanden juni, juli en augustus valt. In het broedseizoen strijken ze neer in beboste streken en zoeken hun broedplaatsen in hopen van dode en levende eucalyptusbomen. Wanneer er geen bruikbare nestholten aanwezig zijn, maken de popjes deze zelf in het zachte hout van de eucalyptusboom. Dode

eucalyptusbomen spelen in het leven van de grasparkiet trouwens een zeer belangrijke rol. Niet alleen geven de dode bomen broedgelegenheden aan de grasparkiet, maar ook iets wat levend hout mist, namelijk korstmos. Korstmos is een soort grijsgroene zwam, waaruit de wilde grasparkiet allerlei elementen haalt waardoor hij in zijn natuurlijk milieu in topconditie blijft. Enkele van de elementen die het korstmos bevat, zijn jodium en mangaan. Juist dit soort observaties die door onderzoekers zijn opgetekend over de in het wild levende grasparkiet, kunnen bijdragen tot een juiste verzorging. Zelf heb ik diverse keren kunnen waarnemen hoe mijn vogels allerlei elementen opnamen uit dode boomstronken die ik aan hen verstrekke. Vooral met de bast van bomen doe je grasparkieten ontzettend veel plezier. Omdat steeds meer mensen (weer) overgaan tot het stoken van hout (allesbrander), is hier vrij gemakkelijk aan te komen. Ook scharrelen de wilde grasparkieten veel en graag over de bodem en "wroeten" dan naar allerlei voor hun onmisbare elementen (mineralen) in de grond. Dit gedrag kunnen we ook waarnemen bij de gecultiveerde grasparkieten in onze volière. Op gezette tijden zie ik grote groepen van mijn grasparkieten "spitten" in de grond naar de voor hun zo noodzakelijke mineralen.

Zoals reeds opgemerkt worden onder de ideale omstandigheden van rijpende grassen alle beschikbare hopen en uitsparingen in dode en levende eucalyptusbomen door de vogels bezet en als broedkamer gebruikt. De diepte van de hopen kan sterk variëren, namelijk van 15 tot 40cm. De openingen naar het nest hebben een doorsnee van ca. 5cm. Nadat ze een geschikt nest hebben gevonden, laat gezinsuitbreiding niet lang op zich wachten. Veelal worden 4-8 witte eitjes gelegd, waarvan de eerste na ca. 18 dagen uitkomt. De eitjes zijn wit en ovaal of rond van vorm. Na enkele weken krioelt het in zo'n omgeving dan ook van jonge grasparkieten.

Als de jongen eenmaal goed kunnen vliegen, vliegen ze in de ochtend samen met de mannetjes in grote zwermen uit op zoek naar voedsel. Veelal zijn ze hier de hele morgen mee zoet en keren pas in de middag terug naar de plaats van bestemming. 's Middags vertoeven ze dan vaak in de bomen waar ze zoveel mogelijk de schaduw opzoeken.

Dit gedrag is trouwens ook waar te nemen bij onze grasparkieten in de volière. Mijn grasparkieten zie ik namelijk vrijwel nooit in de zon zitten. Juist bij een heldere zonnige dag, wanneer je als vogeliefhebber denkt dat de vogels wel in de buitenvolière zullen zitten, blijken ze vaak het binnenhok te hebben opgezocht. Nee, echte zonzonaanbidders zijn grasparkieten niet.

Wanneer het gras uitgebloeid is en geen zaad meer draagt, trekken de grasparkieten in grote zwermen noordwaarts. Evenals de trekvogels in ons land sluiten zwermen grasparkieten zich vaak bij elkaar aan.

Hun zwervend bestaan over open gebieden met verspreide boomgroei op zoek naar voedsel en water begint dan weer van voren af aan. Toch is gebleken dat ze niet ieder jaar op dezelfde plaats terugkomen.

Hun instinct brengt ze namelijk daarheen waar hun voedsel, het gras, rijkelijk bloeit en groeit, en dat hoeft niet ieder jaar op dezelfde plaats te zijn.

Over het broeden dient nog opgemerkt te worden dat de grasparkiet zich weinig zal aantrekken van de tijd en de plaats. Gebleken is dat ze onder gunstige weersomstandigheden (na een goede regenperiode) snel weer tot broeden overgaan.

DE AANSCHAF VAN GRASPARKIETEN

Indien je van plan bent grasparkieten aan te schaffen, is de eerste vraag die je je moet stellen: "Hoeveel vogels kan ik aanschaffen en van welke kleurslag?" Hoewel ik begrijp hoe verleidelijk het is direct veel vogels aan te schaffen, doe je er toch verstandig aan om "rustig aan" te beginnen. Begin liever met één goed koppel

dan met een groot aantal slechte. Als je in de grasparkietensport iets wilt bereiken, is alleen het allerbeste kweekmateriaal goed genoeg. Je zult dan ook vogels moeten aanschaffen met een goed formaat, type en kopvorm. Ook ten aanzien van de kleur dien je kritisch te zijn, hoewel je aan dit aspect in de meeste gevallen niet direct de hoogste prioriteit hoeft te geven.

Om een idee te krijgen over wat nu precies wordt bedoeld met een grasparkiet die qua formaat, type en kopvorm goed is, is het raadzaam eens wat tentoonstellingen te bezoeken. Hierdoor zul je zien en leren welke grasparkieten hoog gewaardeerd worden en welke niet. Probeer eens in contact te komen met enkele goede kwekers. Door op de tentoonstelling(en) een catalogus te kopen kun je aan veel informatie komen. Op dergelijke tentoonstellingen is vaak een zogenaamde verkoopklasse aanwezig waar je vogels kunt kopen. Uit eigen ervaring weet ik dat de kwaliteit in zo'n verkoopklasse over het algemeen matig is. Natuurlijk worden er ook wel eens redelijk goede vogels aangeboden, maar echte toppers vind je er meestal niet. Verstandiger is om te proberen van de tentoongestelde vogels te kopen. Het keurbriefje van de keurmeester kan je hierbij tot grote steun zijn. Een groot nadeel echter bij de koop op tentoonstellingen is, dat aan de vogel niet te zien is hoe de kwaliteit van de ouders is, waaruit de vogel stamt.

Het beste kun je daarom vogels kopen bij de kweker thuis. Je hebt dan een goed overzicht van het aanwezige kweekmateriaal en nadere gegevens over de gewenste vogel kan de kweker je aan de hand van zijn kweekboek geven. Vergeet nooit te vragen welke kweekmethode de kweker toepast. Vogels van kwekers die een eigen stam bezitten, zijn te verkiezen boven vogels die uit willekeurige kruisingen stammen. Met een eigen stam wordt bedoeld dat de vogels verwant (familie) aan elkaar zijn. Probeer zoveel mogelijk 2 of meer vogels uit eenzelfde lijn (bijvoorbeeld 2 of meer broers/zusters) aan te schaffen.

Gemakshalve heb ik hieronder een lijst gemaakt van zaken die van belang zijn bij de aanschaf van grasparkieten.

1. Alvorens je grasparkieten gaat aanschaffen moet je weten waar je verlangens liggen. Speciaal tegen de beginnende liefhebber die een serieuze aanvang wil maken, zou ik willen zeggen: Begin zoveel mogelijk met de normale kleurslagen zoals, groen, blauw, grijs en grijsgroen.
2. Neem bij voorkeur eerst telefonisch contact op met de kweker bij wie je vogels wilt gaan kopen en informeer naar de prijs! Dit voorkomt dat je in een later stadium onaangenaam wordt verrast door een (te) hoge vraagprijs! Exacte prijzen zijn moeilijk te geven. De richtprijzen zoals ik ze ken, liggen afhankelijk van de kweker van wie je koopt, tussen de 20 en 50 euro per vogel.
3. Het gunstigste tijdstip voor het aanschaffen van vogels is de nazomer en de herfst. De meeste kwekers hebben de vogels die ze willen aanhouden, uitgeleerd en ruimen het overvloedige bestand op.
4. Vraag de kweker of hij enige vogels apart wil zetten in tt-kooien. Je kunt dan namelijk het formaat, type en de kop van de vogel goed beoordelen.
5. Kijk vooral ook naar het gedrag van de vogel(s) in de tt-kooi. Zitten ze rustig "op stok"? Showen de vogels goed? Onrustige vogels kun je beter niet aanschaffen, omdat deze eigenschap in veel gevallen op de jongen wordt overgebracht.
6. Vraag naar de afstamming van de aangeboden vogels. Laat de ouders van de aangeboden vogel(s) door de kweker aanwijzen, zodat je weet "wat er in de vogel steekt".
7. Vraag naar de voedermethode van de kweker en de merken zaad en opfokvoer die hij gebruikt. Het kan nuttige achtergrondinformatie zijn.
8. Koop nooit een vogel alleen om te voorkomen dat je een verkeerde reis hebt gemaakt of omdat je niet met lege handen thuis wilt komen. Bij het kopen van kweekvogels dien je met zorg een

keus te maken. Maak voor jezelf een eerlijke afweging of de vogel(s) aan je wensen voldoet(n).

9. Mocht je reeds een aantal vogels bezitten neem dan een paar vogels van jezelf mee. Je hebt dan vergelijkingsmateriaal bij de hand en kunt gemakkelijker bepalen of de aangeboden vogels beter zijn dan de meegebrachte.
10. Alvorens je vogels gaat aanschaffen, dien je de beschikbare ruimte te bepalen. Voor grasparkieten kun je als richtlijn aanhouden: 1m³ ruimte per 4 vogels. Houd vooral ook rekening met de jongen die je (nog) zult gaan kweken. Ook voor deze vogels zal voldoende ruimte aanwezig moeten zijn.

HET BROEDPROCES VAN DE GRASPARKIET

Broedconditie

Het belangrijkste aspect in het broedproces van de grasparkiet is de broedconditie van de kweekparen.

Hoe is nu te zien dat grasparkieten in broedconditie zijn? Alvorens op deze vraag in te gaan is het naar mijn mening wenselijk eerst eens wat dieper in te gaan op het totale kweekproces.

Het kweekproces bij vogels omvat eigenlijk drie perioden, namelijk

1. een rustperiode
2. een voorbereidingsperiode (op de kweek)
3. een bevruchtingsperiode (parings- en broedperiode).

1. Rustperiode

In de rustperiode veranderen de testikels van de man qua structuur en worden er geen sekshormonen geproduceerd. Ook de geslachtsorganen van de pop veranderen en worden kleiner. Externe stimulators als licht, voeding e.d. hebben dan geen invloed. De vogels zijn uit conditie en moeten rust hebben. Komen de vogels in de rustperiode tekort, dan zal dit ongetwijfeld zijn weerslag hebben op het komende kweekseizoen. Deze periode verdient dan ook een goede aandacht van de kweker.

2. Voorbereidingsperiode

Gedurende deze periode groeien de geslachtsorganen geleidelijk onder invloed van licht, voeding e.d. Bij het verlengen van de daglichtlengte verwekken we kunstmatig de voorbereidingsperiode op de kweek. De daglichtlengte is van grote invloed op de groei van de geslachtsklieren, zowel van de mannen als van de poppen. Zij nemen van ca. 50 tot 1500 maal toe in gewicht. De geslachtsklieren zijn tijdens de rustperiode zeer klein en hebben een gewicht van ongeveer 1 milligram. Wanneer de geslachtsklieren hun maximale grootte hebben bereikt en zij op volle kracht geslachts-hormonen produceren, wordt de conditiepiek bereikt. Houdt men de mannen en poppen gescheiden, dan zal de voorbereidingsperiode over het algemeen zeer snel verlopen. Van grote invloed zijn in deze tijd daglicht of kunstlichtlengte en de kwaliteit van het kunst-licht. Tijdens de voorbereidingsperiode wordt de grasparkiet als het ware in gereedheid gebracht om te paren en eits te leggen.

3. Bevruchtingsperiode

In de bevruchtingsperiode dient de paring plaats te vinden. Deze periode is echter afhankelijk van het milieu waarin de vogel verblijft. Tijdens deze periode zijn zowel de man als de pop klaar voor de paring en zal er meestal een goede bevruchting van de pop door de man mogelijk zijn.

Dan kom ik nu terug op de vraag: "Hoe kunnen we zien dat de grasparkieten in broedconditie zijn?" Welnu, mannetjes in broedconditie hebben blinkende neusdoppen, heldere ogen en vertonen tegenover elkaar een imponerend gedrag waarbij de kop- en nekbevedering wordt opgezet. Opvallend aan de ogen is het snel groter en kleiner worden van de pupillen, veelal een teken van opgewondenheid. Poppen in broedconditie worden knaaglustig en knagen alle hout dat ze te pakken kunnen krijgen stuk. Ze zijn levendiger dan anders en vertonen een bepaalde onrust. Zij hangen en knagen aan al het houtwerk in de volière en het is dan ook aan te bevelen om in deze periode wilgentakken en takken van fruitbomen te verstrekken. Ook is veel te zien aan hun houding en hun ogen. Vooral wanneer je bijvoorbeeld met de nagel op het houtwerk krabt of tikt, is alles een en al aandacht. Net als bij de mannen worden ook de pupillen bij de poppen snel groter en kleiner. De ogen van de vogels staan fel in de kop en stralen. Sommige poppen krijgen diepbruine neusdoppen, hetgeen trouwens lang niet altijd een zeker bewijs van broedrijpheid is, zo is gebleken.

De kweek in broedkooien

Indien de vogels in de juiste broedconditie verkeren, kunnen we ze bij elkaar plaatsen in broedkooien. Uit eigen ervaring weet ik hoe moeilijk het is om echt te wachten tot de vogels in goede broedconditie zijn. Door ondervinding heb ik echter ook geleerd dat, wanneer de vogels nog niet in broedconditie zijn, de kweekresultaten erg zullen tegenvallen. De tijd die je denkt te winnen door de vogels (te) vroeg bij elkaar te zetten, zul je dan ook ruimschoots weer verliezen.

Een ander gegeven is dat dit vrijwel altijd gepaard gaat met een veel kleiner aantal grootgebrachte jongen.

Eenmaal bij elkaar gezet verstrek ik als nestmateriaal een handvol niet te fijn zaagmeel of spaanders. Echt nodig is dit echter niet. Ik heb veel poppen meegemaakt die alle houtspaanders uit het nest verwijderen. De reden dat ik toch zaagmeel en of spaanders verstrek heeft te maken met het feit dat zaagmeel en of spaanders voorkomen dat de eitjes beschadigen door kleine stukjes harde ontlasting van de man en of pop. Ook is het raadzaam of liever gezegd een must om in de bodem van het nestkastje een holte te maken van ca. 1 cm diepte. Hierdoor wordt voorkomen dat de eitjes weggrollen. Indien beide vogels elkaar accepteren, zullen ze spoedig overgaan tot de paring. Soms komt het voor dat de vogels elkaar in het begin niet accepteren. Meestal kijk ik zoiets een tweetal weken aan. Accepteren de vogels elkaar dan nog niet, dan is het beter een van beide vogels weg te halen. Zelf heb ik in alle jaren dat ik grasparkieten kweek, dit slechts eenmaal moeten doen. In de meeste gevallen accepteren beide vogels elkaar binnen een paar weken.

Vanaf de eerste paring tot het leggen van het eerste ei kan men gewoonlijk 8 - 14 dagen rekenen. Voor poppen die eerder gebroed hebben, geldt ca. 8 dagen en voor poppen die voor het eerst broeden ca. 14 dagen. Soms kan het echter voorkomen dat het bij een jonge pop nog langer duurt. Zijn er binnen 4 - 5 weken nog steeds geen eieren gelegd, hoewel beide vogels in elkaar geïnteresseerd zijn en het popje dagelijks uren in het nestkastje doorbrengt, dan kan het popje door wat voor oorzaak ook waarschijnlijk geen eieren leggen.

Reeds een tot twee dagen voor het leggen van het eerste ei produceert het popje grotere uitwerpselen. Dit is een teken dat ze eitjes gaat leggen. Dit blijft zo gedurende de gehele broedtijd. Popjes met een dikker geworden, gedeeltelijk onbevederde cloaca-omgeving en een voortdurend op en neer bewegende staart staan even voor het leggen van een eitje. Het leggen van de eitjes gebeurt om de dag. Indien de eitjes bevrucht zijn, kunnen we het eerste jong na 18 - 20 dagen verwachten. Tussen de 4e en de 5e

week vliegen de jonge vogels uit. Over het algemeen zijn de jongen op een leeftijd van 6 weken in staat voor zichzelf te zorgen.

DE VOEDING

De voeding van mijn grasparkieten bestaat uit een goed zaadmengsel voor grasparkieten. Behalve dit zaadmengsel krijgen de vogels elke dag een mengsel van geweekt zaad (kiemzaad) en eivoer. Aan het kiemzaad voeg ik tarwe toe. De verhouding die ik hanteer is 1 deel tarwe op 2 delen kiemzaad. Het kiemzaad, dat ik 24 uur laat weken, meng ik met het eivoer in een verhouding van 4 delen kiemzaad (droog!) op 5 delen eivoer. Nadat het kiemzaad is geweekt, meng ik hier het eivoer door. Twee keer per week meng ik scherpe maagklezel en oesterschelpengrit door het kiemzaad/eivoermengsel, hoewel de vogels er ook vrij over kunnen beschikken. Natuurlijk krijgen ze regelmatig wat fruit en groenvoer. Ook krijgen ze tijdens de broedperiode meelwormen aangeboden, 2 per vogel. Eenmaal gewend aan meelwormen is het het eerste wat ze oppikken uit de voerbak. De vogels, ook de jongen, doen het op deze voeding prima. Oh ja, zoals ik reeds eerder opmerkte, ga ik regelmatig in de zomer op zoek naar (onbespoten) gras- en onkruidzaden. Deze knip ik met een heggenschaar en hang ik in grote bossen neer in de volière. Het is een genot om te zien hoeveel plezier je de grasparkieten (en andere vogels) hiermee doet.

PROBLEMEN TIJDENS HET BROEDPROCES

Tijdens de kweek worden we helaas regelmatig geconfronteerd met teleurstellingen. Deze teleurstellingen hebben bijna altijd te maken met problemen die zich tijdens het broedproces voordoen. Wanneer zich problemen voordoen, wil je graag weten wat de oorzaak is en hoe het betreffende probleem opgelost kan worden. Hieronder worden een aantal problemen besproken en daar waar mogelijk oplossingen gegeven.

Onbevuchte eieren

Onbevuchte eieren is iets waarmee iedere kweker zal worden geconfronteerd. In tegenstelling tot bevruchte eieren die na ca. 4 - 6 dagen bij het schouwen in het tegenlicht van een lamp een rode kleur laten zien (doorschijnend bloed) en later tot op een kleine luchtbel na helemaal donker worden, blijven onbevuchte eieren helder. De oorzaak van onbevuchte eieren kan velerlei zijn. Hieronder zal ik trachten een aantal oorzaken aan te geven en voorzover mogelijk ook aangeven wat eraan te doen is.

- de vogels zijn niet in elkaar geïnteresseerd

Zoals reeds eerder opgemerkt kijk ik zoiets ongeveer 2 weken aan. Is er dan nog geen teken van interesse, dan plaats ik de vogels uit elkaar. Hierbij wil ik nog wel opmerken dat het natuurlijk voor zich spreekt dat vogels die erg agressief tegen elkaar zijn, direct uit elkaar gehaald dienen te worden. Hier moeten we niet wachten tot er gewonden of mogelijk zelfs doden vallen.

- te gladde, te dunne of te beweeglijke zitstokken in de kooi geplaatst

Gevolg hiervan is dat de man de pop niet goed kan treden, waardoor dus geen bevruchting kan plaatsvinden. Uit eigen ervaring heb ik meegemaakt dat een bevriende kweker bij de eerste broedronde geconfronteerd werd met bijna uitsluitend onbevuchte eitjes. Iets wat hij nog nooit bij zijn vogels in zo'n omvang had meegemaakt. Wat bleek? Hij had nieuwe kweekkooien gebouwd en deze voorzien van zitstokken met een diameter kleiner dan 1cm. Toen hij de diameter van de zitstokken had vergroot door aan weerszijden van de zitstokken latjes te lijmen bleek het euvel verholpen.

- te zwaar bevederde vogels

Indien de vogels zwaar bevederd zijn, kan dit een goede bevruch-

ting in de weg staan. Bij zwaar bevederde vogels bevordert het voorzichtig wegknippen of uittrekken van de veren rondom de cloaca bij beide geslachten een goede bevruchting.

- slechte conditie van het popje of mannetje

Vogels die niet in conditie zijn, mogen naar mijn mening niet ingezet worden voor de kweek. Een voetballer zonder conditie zal in een wedstrijd ook geen potten kunnen breken. Ook al zullen er jongen komen van dergelijke vogels, dan is het maar zeer de vraag of deze jongen voldoende bouwstoffen hebben meegekregen om zich te kunnen ontwikkelen tot mooie en gezonde grasparkieten. De laatste drie maanden voor een eitje wordt gelegd, zijn bepalend voor het jong dat hieruit geboren zal worden. M.a.w. als de pop in die 3 maanden tekorten heeft gehad van een of meer belangrijke bouwstoffen (in bijvoorbeeld de voeding), dan zal dit van invloed zijn op de ontwikkeling van de jongen. Hiermee wordt het belang aangegeven dat de verzorging van de vogels het gehele jaar door optimaal dient te zijn. **Want de sleutel tot succes is de conditie van de ingezette broedvogels.**

Bij een broedpaar met onbevruchte eitjes kunnen we de kans op een later bevrucht legsel vergroten door ze normaal verder te laten broeden en hun later vreemde eieren of vreemde jongen toe te schuiven. Denk er hierbij goed aan dat de eitjes/jongen zich qua tijd dienen te verhouden met die van de vogels die ze krijgen toegeschoven. M.a.w. als we onbevruchte eitjes wegpakken van bijvoorbeeld 10 dagen oud, dan dienen de eitjes die we willen toeschuiven, ook ongeveer 10 dagen oud te zijn. Hetzelfde geldt voor het toeschuiven van jonge vogels. Als we bovenstaande doen, blijft het broedpaar in het natuurlijk ritme.

Afsterven van het embryo in het ei

Het afsterven van embryo's kan vele oorzaken hebben. Ik behandel hier slechts één oorzaak. Een veel voorkomende oorzaak is naar mijn mening een te lage luchtvochtigheid in de broedruimte. Deze is namelijk erg belangrijk en mag eigenlijk niet onder de 60% liggen. Te droge lucht leidt tot samentrekking van het binnenste eivlies, dat zich zo vast om het embryo kan leggen dat het later niet in staat is zich te bevrijden uit het ei. Als het parkietenembryo in het ei gezond is, hoor je reeds op de 17e broeddag zijn stem door de eischaal. Op de 18e dag komt het eerste jong uit het ei. Het piepen is voor de pop het signaal de krop van het jong voor de eerste maal te vullen. Als de krop gevuld is, is dat van buiten af door een lichte, geelachtige verdikking aan de hals te zien.

Storingen bij het voeden van de jongen

Veel jonge poppen kunnen voor het eerst van hun moeder nog geen melk uit de voormaag afscheiden of voeren hun eerstelingen niet. Dit verschijnsel heb ik zelf ook meermalen meegemaakt en kan je alle plezier in onze sport ontnemen. Want zeg nu zelf: is het geen ongelooflijke teleurstelling, als je van een veelbelovend broedpaar de eerste jongen in het broedblok ziet liggen en vervolgens merkt dat ze niet gevoerd worden? Als dan later na alle verwijfelde pogingen om de jongen te redden blijkt dat ze toch dood zijn gegaan, dan, dan

De jongen die niet gevoerd worden, piepen urenlang, maar hun kropjes blijven leeg. Zoals al eerder vermeld sterven deze jongen, als ze niet binnen 12 uur onder een popje geschoven kunnen worden dat ongeveer jongen van dezelfde leeftijd heeft. Langer reikt namelijk de vertering van het voedsel uit de dooierzak niet, die ze hebben meegekregen.

Uit eigen ervaring heb ik geleerd dat de meeste popjes die niet onmiddellijk voeren, dit wel doen en voortaan zonder moeilijkheden wanneer we ze eerst 1 - 2 oudere (4 - 6 dagen oude) jongen geven. Deze vogeltjes bedelen al veel indringender en werken

daardoor stimulerend op het moederlijke voedingsgedrag. Bovendien kunnen deze jongen al enigszins voorverteerd voedsel, buiten de melk van de voormaag, verdragen. Veelal zullen de jonge poppen waarbij zich dit gedrag voordoet,

later uitkomende jongen zonder meer direct voeren en dergelijk gedrag niet weer vertonen. Verder wil ik hierover graag nog opmerken dat ik dit probleem niet meer heb meegemaakt, nadat ik mijn grasparkieten **geweekte zaden** ben gaan **verstrekken**. Zoals uit bovenstaande blijkt is het van belang dat we meerdere broedstellen hebben die omstreeks dezelfde tijd zijn gaan broeden. Enige speelruimte is hier namelijk wel geboden. Zorg er ook voor dat er een goede verhouding bestaat tussen jonge en oude broedstellen.

Jong dood in ei, terwijl de schaal al is aangepikt

Vitaminegebrek

De oorzaak hiervan is veelal gelegen in een gebrek aan vitaminen van het B-complex. Het gehele jaar door verstrekken van groenvoer en gekiemd zaad kan een vitamine B-gebrek voorkomen.

Te hoge of te lage luchtvochtigheid

Dit is reeds behandeld bij het onderdeel 'Afsterven van kiemcel/embryo in het ei'.

Mocht je eitjes aantreffen die langer dan drie uur aangepikt zijn en waarvan het jong nog leeft, dan kun je het jonge vogeltje helpen door het ei voorzichtig met een gepunte lucifer verder open te breken. Verder moet je dit jong niet helpen, het redt zich zelf wel. Mocht er tijdens het openbreken van het eitje bloed zichtbaar worden, dan moet je direct stoppen.

Beschadigde eitjes

Ruwe gerimpelde eitjes

De oorzaak van ruwe, gerimpelde eieren is veelal gelegen in een storing in het normale verloop van het leggen. Door een te krachtig samentrekken van de eileiderspijeren en buikwand ontstaat bij dergelijke poppen een verhoogde druk tijdens het leggen. Dit heeft op zijn beurt ruwe, gerimpelde eieren tot gevolg. Bij veel van deze poppen ontstaat als complicatie een eileiderontsteking. Een dergelijke pop is vaak in het begin onrustig, blijft veel in de nestkast zitten en heeft vaak bevuilde veren rondom de cloaca. De ontsteking (veelal een bacteriële infectie) kan worden behandeld met antibiotica. Ter preventie worden fosfor- en calciumhoudende middelen tezamen met vitamine D aangeraden.

Oudervogel beschadigt eitje(s)

Het komt voor dat eieren door de oudervogels zelf worden beschadigd. Vooral na de eerste broedronde wanneer er harde stukjes ontlasting in het nestkastje kunnen liggen, wil het nog wel eens voorkomen dat de eitjes door de oudervogel(s) worden beschadigd. Wanneer je dergelijke harde stukjes opmerkt in het nestblok, is het verstandig deze te verwijderen. Zijn er ingeval van een beschadiging van een eitje alleen kleine scheurtjes of deukjes zonder beschadiging van het inwendige eivlies, dan kan dit worden "gerepareerd" door hier een klein stukje folie op aan te brengen. Zelf heb ik wel eens een dergelijke (kleine) beschadiging "gerepareerd" met een dun laagje nagellak. Het betrof hier een eitje dat =

osel

17 dagen bebroed was. Komt er echter vocht uit het ei of komt er bij het opnemen van het eitje een luchtbel uit de breuk, dan is het eitje als verloren te beschouwen, omdat het heel snel zal uitdrogen. Beschadiging van eitjes komt ook voor als gevolg van een slechte bodembedekking in het broedblok. Het euvel kan worden verholpen door in het broedblok een dun laagje houtkrullen en/of zaagsel aan te brengen.

Jongen beschadigen eitjes

Bij grote nesten wil het nog wel eens voorkomen dat de oudste jongen de eitjes beschadigen. Ter voorkoming hiervan is het raadzaam dergelijke jongen, mits ze in de veren zitten, in een kistje onderin de broedkooi te plaatsen. In de meeste gevallen zal de man de jongen zonder problemen blijven voeren.

Het kapot pikken van eitjes door de man of de pop (eiëters)

Helaas komen er bij beide geslachten eiëters voor. Eiëters vinden we echter overwegend onder de poppen. Dit euvel kunnen we voorkomen door de vers gelegde eieren direct te verwijderen en er een gipseitje voor in de plaats te leggen. Gipseitjes kunnen we in een dierspecialzaak kopen. Als het herhaald pikken in de harde gipseieren geen succes oplevert, laten de eiëters in veel gevallen de slechte gewoonte wel varen. Na voltooiing van het legsel kun je de eitjes dan gerust weer aan het nest toevertrouwen.

Een andere methode is de eiëter een **rot eitje** in het nest te geven. Zelf heb ik deze methode echter nooit toegepast.

De reden van het kapot pikken van de eitjes is mij niet duidelijk geworden. Ook op de vraag of het hier om een erfelijke eigenschap gaat, kan ik niet beantwoorden. Heel belangrijk in dit kader is een en ander bij te houden en te noteren in je kweekboek. Mocht u dit gedrag bij meerdere verwante vogels opmerken, dan zult u de vogels moeten uitsluiten voor de kweek.

Het doden van de jongen door de man of pop (kannibalisme) Erfelijkheid?

Je zult toch meemaken dat een veelbelovend kweekstel zijn jongen doodmaakt. Helaas heb ik dit bij mijn vogels ook eens meegemaakt.

Van een goede vriend had ik een prima man meegekregen die ik wilde paren aan een jonge pop van ca. 12 maanden. Op de datum dat het eerste ei kon uitkomen, bleek bij inspectie dat het jong half aangevreten in het blok lag. Omdat ik dit fenomeen nog niet eerder had meegemaakt, dacht ik in eerste instantie dat er bij het uitkomen van het jong iets misgegaan moest zijn. Maar ook het tweede jong lag een dag later aangevreten in het nestblok. Toen ik dit constateerde, had ik goed de smoor in en om herhaling te voorkomen werden de overige eitjes door mij overgelegd. Hoewel de jongen aangevreten waren, kon ik aan de oudivogels niet zien wie de dader was.

Voor mezelf was ik er vrij zeker van dat de pop de schuldige was. De pop werd dan ook uitgesloten voor de kweek en de man kreeg van mij een andere pop toegewezen. Ik wilde namelijk dolgraag jongen bij deze geweldige mooie 'showman'. Gelukkig klikte het direct met de nieuwe pop en er lagen al snel bevruchte eitjes in het nestkastje. Bij het uitkomen van het eerste eitje werd ik echter opnieuw geconfronteerd met een dood aangevreten jong in het nestblok. U raadt het al, op dat moment gingen er allerlei toeters en belen bij mij loeien en rinkelen. Toen ook begreep ik dat ik een mooie (onschuldige) pop ten onrechte had uitgesloten van de kweek. Zo zie je maar weer dat je niet altijd op je gevoel kunt vertrouwen.

Dit keer kon ik echter de eitjes niet overleggen, omdat ik geen kweekstel had zitten met eitjes die rond dezelfde tijd moesten uitkomen. Om te voorkomen dat de man opnieuw zijn jongen zou

doodmaken, heb ik een tussenschot van gaas in de broedkooi aangebracht. Door het gaas tussenschot kon de man niet meer bij de jongen komen, maar nog wel het popje door het gaas voeren.

De man heb ik verder uitgesloten van de kweek. Op het kweekblad van de jongen heb ik (natuurlijk) dit alles wel genoteerd. Als de jongen dit gedrag ook gaan vertonen, zal ik deze jongen moeten uitsluiten voor de kweek.

Uit de literatuur die ik heb geraadpleegd, werd mij niet echt duidelijk of kannibalisme bij grasparkieten erfelijk is, vandaar dat ik achter erfelijkheid als mogelijke oorzaak van kannibalisme een vraagteken heb geplaatst.

Agressieve pop

Hierbij gaat het vrijwel altijd om een pop die zich voorbeeldig als moeder gedraagt. Maar wanneer de jongen het nestblok verlaten, lijkt het alsof bij haar de stoppen doorslaan. De laatste jongen worden door de pop met geweld uit het nestblok gewerkt, waarna de agressie van de pop steeds toeneemt en zij haar jongen in de broedkooi achtervolgt en tenslotte doodt. Deze agressie wordt bij dergelijke poppen instinctief opgewekt. Hoewel zij van nature een echte koloniebroedster is, duldt de pop toch geen soortgenoten in de nabijheid van haar nest. In het wild blijken grasparkieten namelijk ook een eigen territorium rondom het nest te hebben, waarbinnen geen indringers worden toegelaten. Het zal dan ook de bedoeling van de pop zijn om de jonge vogels, nadat deze zijn uitgevlogen, weg te jagen uit de nabijheid van het nest, zodat zij ongestoord aan een volgende ronde kan beginnen. In de vrije natuur zullen de jongen op een veilige afstand van het nest terechtkomen en daar verder met rust gelaten worden door de pop. Een broedkooi biedt deze ruimte echter niet. Het lukt de pop dus niet om de jongen weg te jagen van het nest. Het gevolg is dat de pop steeds agressiever gaat reageren en uiteindelijk de jonge vogel(s) zal afslijten.

In een kale broedkooi zijn dergelijke jongen volkomen kansloos. Zij kunnen zich immers niet verstoppen. Had dit laatste wel gekund, dan was het leven van de jongen mogelijk gespaard gebleven, want zodra de jongen zich aan het gezichtsveld van de pop hadden kunnen onttrekken, had deze haar achtervolging op de jongen wel gestaakt. De remedie is daarom eigenlijk vrij eenvoudig. Maak een echte schuilplaats voor de jonge grasparkieten en plaats deze in de broedkooi van een pop die een dergelijk gedrag vertoont. Ook bij de poppen waarvan je het gedrag nog niet kent, dien je een schuilplaats aan te brengen om later leed te voorkomen. Veel vernuft komt er niet voor kijken. Met drie plankjes ben je er al. Het schapje dat je hiervan moet maken, heeft de volgende afmetingen: lang 25cm, breed 12,5cm en hoog 6cm. Een dergelijk schapje is veelal in staat om wrede slachtpartijen in de broedkooi te voorkomen.

Sterfte van de jongen enkele dagen na het uitkomen

Onvoldoende eiwitrijke kropmelk van de pop

De kropmelk waarmee de pop de jongen de eerste dagen voert, dient voldoende eiwitrijk te zijn.

Vooraf wanneer er jongen zijn, zo hebben onderzoeken uitgewezen, is er een extra behoefte aan eiwitten in de voeding van de grasparkiet noodzakelijk.

Gebleken is dat snel groeiende legfels van jongen op zijn minst 7% meer eiwit nodig hebben dan andere. Deze extra eiwitten zullen aan de ouders gegeven moeten worden, die het op hun beurt dan weer via de kropmelk kunnen doorgeven aan de jongen. Goede kropmelk zal minstens 58% eiwit moeten bevatten, van zowel dierlijke als plantaardige oorsprong, zo is uit onderzoek komen vast te staan.

Door voor een eiwitrijke voeding te zorgen voorkomt je dit probleem.

Kropontsteking van de jongen

Indien de voeding van de vogels het gehele jaar door goed geweest is en je wordt toch geconfronteerd met sterfte van jongen na enkele dagen, dan dien je bedacht te zijn op kropontsteking bij de jongen. Kropontsteking wordt door de oudervogels overgebracht op de jongen. De oudervogels "dragen" dan een bacterie bij zich die ze overbrengen op de jongen. Omdat de jongen (nog) onvoldoende weerstand hebben tegen een dergelijke bacteriële infectie, zullen ze spoedig (na 1-2 dagen) sterven. Wanneer niet wordt ingegrepen, zullen de oudervogels uiteindelijk ook aan deze infectie sterven. Kropontsteking is te genezen door antibiotica, verkrijgbaar bij de dierenarts.

Jongen groeien slecht

Vitaminegebrek

Wanneer de jongen slecht groeien, kan dit wijzen op een gebrek aan vitamine A, D en vitaminen uit het B-complex. Een goede voeding, het kan niet vaak genoeg benadrukt worden, kan een en ander voorkomen.

Aanwezigheid van bloedmijten (rode vogelmijt; bloedluis)

Slechte groei van de jongen kan ook veroorzaakt worden door rode vogelmijt. De rode vogelmijt is een zeer klein, nauwelijks door het oog waar te nemen spinachtig diertje. Bij warm, zomers weer vermenig-vuldigen mijten zich zeer snel en kunnen dan in elk vogelverblijf terechtkomen. Het is echt geen schande om zo nu en dan eens last van mijten te hebben. De rode vogelmijten verschansen zich overdag in spleten, kieren en gaten en kruipen 's nachts te voorschijn om bloed te zuigen bij de vogels. Volgezogen mijten zijn als rode punten herkenbaar. Bij aanwezigheid van bloedluis zul je, wanneer je met een mes door kieren/naden strijkt (nestkastje!), bloedsporen op het mes aantreffen. Mijten zijn voor volwassen vogels niet direct (levens)gevaarlijk, maar te lang en leste zullen ze er zeker door verzwakken. Speciaal voor broedende wijfjes kunnen mijten zeer irriterend (onrustig) zijn.

Nestjongen kunnen door het bloed zuigen in één nacht worden gedood, als zich in de spleten van nestkastjes of zelfs tussen de bodem van het blok en de nestholte mijtennesten hebben gevormd. Je dient dan ook altijd uiterst waakzaam te zijn ten opzichte van mijten. Alvorens je nestkastjes verstrekt, dien je deze eerst te behandelen met een mijtenspray of met een gasbrander "uit te branden". De gekozen mijtenspray moet onschadelijk zijn voor de vogels.

Ter voorkoming en bestrijding van rode bloedmijt schijnen de zogenaamde Vaponacassettes erg goed te voldoen. Een cassette is voldoende voor een ruimte van 30 à 40 m² (bijvoorbeeld 3x5x2m.). Het is mij niet bekend of deze cassettes nog in de handel verkrijgbaar zijn.

Slecht voeden van de oudervogels

Wanneer de jongen in het nest slecht gevoed worden, zal ook de groei stagneren. In veel gevallen kan dit verholpen worden door in melk geweekt (bruin)brood te verstrekken. Pas vooral bij warme dagen op voor bederf (2 à 3 keer daags verversen)!!!

Jongen worden geplukt

Veelal maakt de pop zich schuldig aan het verenplukken. Maar ook de man wil zich hieraan wel eens schuldig maken. In het laatste geval is de pop ook door de man geplukt en is de dader dus bekend. Meestal is het plukken afgelopen, als de jongen uitgevlogen zijn. Het verenplukken kan in verschillende gradaties voorkomen. Ernstige gevallen zijn bijvoorbeeld die waarbij het dons van de jongen al na een goede week wordt geplukt. Hier kan niet

afgewacht worden.

Als je ooit zoiets mocht meemaken, moet je de jongen direct onderbrengen bij broedparen met jongen van ongeveer dezelfde leeftijd. In lichte gevallen en bij een leeftijd van ca. 3 weken kan men de jongen, als het niet te

koud is, wel uit het blok halen en in een kistje op de bodem van de broedkooi zetten. Het plukken is dan afgelopen, maar een nadeel is dat de jongen minder goed gevoerd worden dan in het blok. Ook hier geldt dat we de jongen beter al in een eerder stadium hadden kunnen overleggen, want op een leeftijd van 3 weken accepteert niet iedere pop jongen uit andere nesten. Het verschijnsel verenplukken is al ongeveer 150 jaar oud en een van de eerste onderzoeken vond plaats in 1858, door professor Schmidt. Veel onderzoeksrapporten zijn er sindsdien verschenen. Maar pas in 1963 werd onder leiding van professor Åberg van het Royal Veterinary College in Stockholm de hoofdoorzaak van het verenplukken gevonden. Zijn onderzoeken wezen duidelijk in de richting van een tekort aan het aminozuur arginine. Om verenplukken te voorkomen moeten de vogels in hun voeding een concentratie aan arginine hebben van 6,9 procent ten opzichte van het totaal eiwit. Ligt dit percentage aanmerkelijk lager, dan zal de vogel gaan verenplukken. Als je weet, dat het eiwit van het verenplukje van de grasparkiet voor ongeveer 7,3% uit arginine bestaat, dan zal het duidelijk zijn dat een tekort aan arginine snel kan optreden. Vooral wanneer we een vogel vrij kort na de rui al inzetten voor de kweek, zal een tekort aan arginine snel kunnen optreden.

Havermeel en vismeel zijn de meest geschikte bijvoeders ten aanzien van het argininegehalte om zo verenplukken te voorkomen. Toch wil het nog wel eens voorkomen, dat een eenjarige pop het eerste broedjaar veren plukt, terwijl ze later deze neiging nooit meer vertoont. Ruim dus niet te vlug een goede pop op, wanneer deze gaat plukken. Hier kun je later veel spijt van krijgen. In de praktijk is mij gebleken dat jongen die ooit zelf geplukt zijn, dit gedrag nog wel eens willen overnemen en ook hun jongen plukken. Uit eigen ervaring ben ik er vrij zeker van dat hier sprake is van aangeleerd gedrag. Het is me zelf namelijk wel eens overkomen dat een ouderpaar dat niet plukte, dit wel deed wanneer in het nest geplukte jongen werden gelegd.

Indien je geconfronteerd wordt met verenplukkende vogels en geen gelegenheid hebt de jongen over te leggen, dan wil het insmeren van de jongen met hertschoornolie, uierzalf en/of appelazijn nog wel eens bijdragen tot het stoppen ervan.

Tot zover dit artikel. Ik hoop dat u er iets wijzer van bent geworden. Toen ik pas begon, heb ik zelf het ene na het andere artikel verslonden over grasparkieten. Toch heb ik ook geleerd dat je niet alles uit het boekje kunt halen. Zie het als een goed hulpmiddel bij de kweek van ('Engelse') grasparkieten.

*Tekst en foto's: Adri van Kooten
Bezoek ook eens mijn homepage;
<http://www.vogelproblemen.nl>
Onze Vogels 2006*

Over kanaries gesproken

De Berner

Een van de Zwitserse postuurkanaries is de Berner of de Bernois zoals de Franstaligen het ras noemen. De meeste kwekers van de Berners woonden rondom de hoofdstad Bern, vandaar de naam.

Behalve de Berner is er in Zwitserland nog een ander postuurkanariër. Dit is een gebogen frisér, de Zwitserse frisé; een ras met het lichaam in een halve cirkel en gefriseerde veren aan de borst en flanken en op de rug. Maar laten we teruggaan naar de Berner. Het is een aparte kanarie; de vorm en de rechtopstaande houding, hoewel dit niet zo een – twee – drie verwacht zou worden. De Berner is een relatief gezien oud ras, zo van begin 1900, maar zoals bij meer rassen het geval is geweest, heeft men in 1945 opnieuw moeten starten, omdat er te weinig materiaal van voldoende kwaliteit voorhanden was om mee door te gaan. De Berner maakt door zijn kleur en rechtopstaande fiere houding indruk op shows en daarom is het eigenlijk vreemd dat de creatie niet meer dan algemeen te vinden is op wedstrijden. Jammer genoeg zijn er zo meer rassen die plaatselijk veel en elders bijna niet te zien zijn; populariteit van een ras is vaak moeilijk te doorgronden.

Het is jammer dat er geen afbeeldingen zijn van de eerste vogels van waaruit de Berner gecreëerd is, maar dit is nu eenmaal de realiteit en het komt voor bij meer rassen. Niet alleen gegevens over het ontstaan ontbreken, maar ook afbeeldingen van de manier waarop bepaalde rassen gevalueerd zijn in de loop der jaren. Een goede tekening naar de werkelijke vorm en afmetingen zegt vaak meer dan honderd woorden.

Het is jammer dat dit zo is, maar het is niet meer te veranderen. Het komt ook voor bij veel andere soorten huisdieren en niet alleen bij postuurkanaries. Goede afbeeldingen met een passende beschrijving naar tijd en plaats zouden een goed hulpmiddel zijn en vaak zelfs onmisbaar om de ontwikkelingen en de historie van gedomesticeerde huisdieren, waarbij dus ook onze kanarie, te volgen. De Berner is dus een vormras zoals ook de yorkshire en de fife fancy of de raza espanyola, een nieuw ras, en laten we sprekend over vormrassen niet de norwich vergeten, ook een vormras en vele andere nog niet erkende rassen. De Berner werd voor 1940 in Zwitserland in grote aantallen gekweekt. Na deze tijd was hij bijna verdwenen. Om de Berner te terug te krijgen is door de kwekers weer gebruik gemaakt van de yorkshire, de lancashire en de harzer, dus drie of misschien meer soorten.

Bekijken we de kop van een yorkshire en van de Berner, dan is of moet het verschil voor een ieder duidelijk zijn en is vlug bekeken wat een Berner is. Vaak komt het voor dat de hals en nek te weinig invallende lijn heeft en niet lang genoeg is. Dan mag de vraag gesteld worden: is dit een Berner die voldoet aan de standaard? Dus een ras dat zoals boven vermeld door selectie verkregen is, dus door kruisen van meerdere kanariërassen en het waren de oude type Lancashire, het oude type Yorkshire en een type zangkanarie de harzer, later na 1945 was er een herhaling van het hele gebeuren, maar denken we b.v. aan de Yorkshire voor 1940 was dit een ringvogel na 1940 was er het genoemde worteltype, maar om erigerlei indruk te krijgen hoe de Berner ontstaan is, en als er gekeken wordt naar de boven genoemde rassen dus vogels van nu dan moeten of zouden dilt dus afbeeldingen moeten zijn van de vogels die er toen gebruikt werden, hoewel dan weet men nog altijd niet hoe de koppels samengesteld werden, welk soort(en) werd meer gebruikt? Maar goed ook dat deze tijd lang voorbij is, om een Berner te houden en te kweken hoeven we niet te kruisen en/of te creëren, wel zoals bij ieder ras selecteren, iets dat jaarlijks moet gebeuren is gewoon met de standaard in de hand de foutjes weg poetsen.

De Berner moeten we zien als een houding/vormras waarbij elk los element van het lichaam bij de selectie of bij het samenstellen van kweekkoppels een speciale rol speelt, te beginnen bij de kop een element van de Berner dat niet onderschat mag worden bij het bestuderen van de vorm, en sprekend over het ras Berner, is de stelling de vorm van de kop geeft aan, het is een Berner of niet, is hier zeker niet overdreven. En dan is nog er de invallende hals en nek en de rechte lijn van de rug naar de staart.

Waar op letten, bij overname van de Berner:

- 0 Kop - kort breed, zichtbaar voorhoofd, schedel afgeplat aan achterkant en uitstekend.

- 1 Snavel - van juiste afmeting in verhouding met kop
- 2 Oog - helder centraal geplaatst
- 3 Hals en nek - lang en invallende gebogen lijn
- 4 Borst - rond
- 5 Rug - iets rond
- 6 Lichaam - kegelvormend naar beneden
- 7 Schouders - aanhechting vleugels zichtbaar
- 8 Vleugels - lang en niet kruisend, aansluiten aan lichaam
- 9 Staart - lang smal en in rechte lijn vanaf rug
- 10 Poten - licht gebogen gewricht, dijen kort beverderd en iets zichtbaar
- 11 Houding - opgericht
- 12 Beverdering - glad aansluitend
- 13 Kleuren - in alle kleuren ook bont geen rood
- 14 Grootte - 17cm.

Kleine wijziging per organisatie is mogelijk

De kweek met de Berner is precies hetzelfde als bij andere postuurkanariërassen, beginnen met kwaliteit dus gezonde vogels en is het overdreven om te constateren dat gezonde vogels altijd kweken, waarbij de aandacht moet zijn voor de standaard en de Berner gaat indien goed verzorgd makkelijk tot nestelen over. De Berner is een vogel zoals andere kanariërassen, het is dus letten op en selecteren naar gezonde kweekvogels en de standaard en dit moet samengaan. Daarna zijn er bij de jonge vogels voor een deel show of wedstrijdvogels waarbij nooit te vergeten is dat bij de opbouw van een stam vogels de kweekvogels de basis moeten zijn en daarna de show of wedstrijdvogels. De verzorging van de Berner is in vergelijking met andere postuurkanaries niet speciaal te noemen, het zij dan dat de verzorging van ieder postuurras of iedere siervogel speciaal is of speciaal moet zijn afhankelijk van het soort. De aandacht voor de huisvesting en de voeding waarbij moet worden uitgegaan van een grote verscheidenheid aan voedingsstoffen, rekening houdend met de eventuele kleur, de grote en waar de vogels gehouden zal of kan worden. Hoe is de temperatuur en luchtvochtigheid is er veel of weinig zon. Voor het verzorgen van onze Berner en andere rassen is het nuttig, dat een beginnend kweker bij een meer ervaren kweker advies kan vragen of nog berer is het gewoon een bezoek brengen bij een Berner kweker of bij een kweker van postuurrassen van gelijke grote als de Berner. Trainen is iets dat gebeurd een heel jaar door, het begint door de vogel niet te vangen met een netje, maar daar waar ook maar enigszins mogelijk deze rustig te laten overspringen van kooi naar kooi en nooit vergeten, rustige ouder vogels rustige jonge vogels. We kunnen de jonge vogels al vroeg laten wennen aan de showkooi door deze aan de broedbox te bevestigen. Een vogel heeft zijn houding of vorm van zijn ouders of niet. Na de rui de jonge Berners plaatsen op een rek in de koepelkooi, voor enkele is dit enige dagen bij andere duurt dit langer. Het zogenoemde opkooien moet eigenlijk het einde van de training zijn. Bijna kan hier de opmerking gemaakt worden na bijna een heel jaar in rust en met geduld met de vogels bezig zijn geweest, komt de tijd van selecteren. Naast de kweekvogels zijn er de jonge vogels en de vraag wat en hoe zijn de wedstrijdvogels.

Een Berner is een van de vele soorten postuurkanariërassen waaruit we kunnen kiezen om te houden of om vogels te kweken voor de zogenoemde wedstrijd of show. De kweker die de keuze maakt voor de Berner moet er rekening mee houden dat de Berner tot een van de postuurkanariërassen behoort, waar de overname niet iets is dat een – twee – drie te regelen valt. De keuze is in België en Nederland niet echt groot, in Duitsland en Zwitserland is dit beter. Het is dus zoeken op internationale shows naar kwekers, maar ook dit is een aspect van onze hobby, het houden van huisdieren en speciaal onze kweekrichting, het kweken – houden en showen met één van de vele postuurkanariërassen.

Lucien Didden